

Hallituksen esitys Eduskunnalle Sveitsin kanssa sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Suomen ja Sveitsin välillä sosiaaliturvasta kesäkuussa 1985 tehdyn sopimuksen tarkoituksena on taata kummankin sopimusmaan kansalaisille vastavuoroisesti periaatteessa samat sosiaaliturvaetuudet toisessa sopimusvaltiossa kuin omassa maassa. Sopimuksessa määrätään ne periaatteet ja menettelytavat, joiden mukaisesti toisen valtion kansalaiset ja heidän jälkeen jääneet omaisensa rinnastetaan sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien etuuksien osalta toisen valtion vastaaviin henkilöryhmiin.

Sopimus tulee voimaan ratifioimiskirjojen vaihtokuukautta seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä. Voimaantulon jälkeen sopi-

muksen määräyksiä sovelletaan oikeuksiin, jotka ovat olleet kertymässä tämän sopimuksen voimaan tullessa, sekä ennen sopimuksen voimaantuloa sattuneen tapahtuman perusteella myönnettäviin muihin etuuksiin kuin kertakaikkisiin korvauksiin. Kuitenkaan sopimus ei perusta oikeutta etuuden saamiseen sopimuksen voimaantuloa edeltävältä ajalta. Sopimus on tarkoitus ratifioida mahdollisimman pian.

Esitykseen liittyy lakiehdotus sopimuksen lain-säädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Laki on tarkoitus saattaa voimaan samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

1.1. Nykyinen tilanne

Suomen ja Sveitsin välillä ei tällä hetkellä ole sosiaaliturvaa koskevaa sopimusta. Tarvetta sopimuksen aikaansaamiseen on sen vuoksi, että Sveitsin sosiaaliturvajärjestelmä on ulkomaalaisilta poikkeuksellisen suljettu. Vain pitkien odotusaikojen jälkeen ulkomaalaiset voivat saada oikeuden osaan sveitsiläisen sosiaaliturvan etuuksista. Näissäkin tapauksissa etuudet maksetaan vain Sveitsiin.

Sveitsissä asuu ja työskentelee noin 4 000 suomalaista. Suomessa asuu noin 300 Sveitsin kansalaista.

Sveitsin eläkevakuutusjärjestelmässä on kolme erillistä kokonaisuutta. Eläkejärjestelmän perustan muodostavat niin kutsutut varsinaiset vanhuus- ja perhe-eläkkeet sekä työkyvyttömyyseläkkeet. Järjestelmä on pakollinen. Oikeus eläkkeeseen syntyy työsuhteen ja maksettujen maksujen perusteella. Henkilöille, joiden ansiotulot eivät oikeuta tietyn vähimmäismäärän ylittävään eläkkeeseen, maksetaan niin kutsutun ylimääräisen eläkejärjestelmän eläkkeitä. Myös tästä järjestelmästä maksetaan vanhuus-, perhe- ja työkyvyttömyyseläkettä. Eläkejärjestelmän kolmannen osan muodostaa vuoden 1985 tammikuussa voimaan tullut työeläkejärjestelmä. Tähän järjestelmään ei liity ulkomaalaisia eikä etuuksien ulkomaille maksamista koskevia rajoituksia. Sen vuoksi siitä ei ole määräyksiä sosiaaliturvasopimuksessa.

Sveitsin yleinen eläkeikä on miehillä 65 ja naisilla 62 vuotta. Tammikuun 1 päivänä 1984 Sveitsin ylimääräisten eläkkeiden perusmäärä yksinäiselle henkilölle oli 690 Sveitsin frangia kuukaudessa. Varsinaisessa eläkejärjestelmässä tähän vaadittiin 8 280 Sveitsin frangin keskimääräiset vuositulot. Jos keskimääräiset vuositulot olivat 49 680 Sveitsin frangia tai enemmän, eläke oli suurimmillaan 1 380 Sveitsin frangia kuukaudessa. Uudesta työeläkejärjestelmästä ja sitä edeltävistä työnantajakohtaisista järjestelmistä tulevat eläkkeet lasketaan varsinaisen ja ylimääräisen eläkejärjestelmän eläkkeiden päälle.

Eri eläkkeisiin maksetaan lisäksi erilaisia lisiä ja korotuksia.

Sveitsin sairausvakuutusjärjestelmä on kantoineittain järjestetty ja on eri kantoneissa erilainen. Sveitsin liittohallituksella ei ole valtuuksia sosiaaliturvasopimuksissa määrätä sairaanhoitoetuksien antamisesta tilapäisen oleskelun aikana. Sen vuoksi nyt esillä oleva sopimus sisältää vain muutamia vakuutusajkojen hyväksylukemista koskevia määräyksiä, joilla lievennetään sairausvakuutuksen odotusaikoja.

Sveitsin tapaturma- ja ammattitautivakuutus on pääpiirteiltään ja periaatteiltaan Suomen järjestelmää vastaava. Järjestelmä poikkeaa Suomen tapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta kuitenkin siinä suhteessa, että sen piiriin kuuluvat työssä ja työmatkoilla tapahtuneiden tapaturmien lisäksi myös vapaa-ajan tapaturmat.

Sveitsin lapsilisäjärjestelmää nimitetään perhelisäjärjestelmäksi. Tähän järjestelmään kuuluvat äitiysavustukset. Järjestelmä on pääosin kanto-

neittain järjestetty. Tästä huolimatta koko lapsilisäjärjestelmä on sopimuksessa mukana.

1.2. Asian valmistelu

Sopimusta on valmisteltu ulkoasiainministeriössä ja sosiaali- ja terveysministeriössä. Siitä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä sekä sosiaaliturvasopimusta soveltavilta laitoksilta. Sopimusneuvottelut aloitettiin vuonna 1978, ja ne saatettiin päätökseen marraskuussa 1984. Sopimus allekirjoitettiin Bernissä kesäkuussa 1985.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Sopimusneuvotteluissa on ollut lähtökohtana, että sopimuksen aiheuttamat taloudelliset edut ja lisäkustannukset tasoittuvat pitkällä aikavälillä sopimusvaltioiden kesken. Numeerisia tietoja hyödystä ja kustannuksista on hyvin vaikea esittää, mutta on todennäköistä, että Suomen saavuttamat edut Sveitsissä asuville ja työskenteleville suomalaisille ovat rahallisesti suuremmat kuin päinvastoin. Koska sopimuksessa ei ole määräyksiä matkailijoille ja muille tilapäisesti oleskeleville tarkoitettusta sairaanhoidosta, sopimuksen hyöty voidaan arvioida toisessa sopimusvaltiossa työskentelevien ja asuvien oman valtion kansalaisten määrän perusteella.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimuksen sisältö

1.1. Sopimus

Sopimus on jaettu viiteen osaan, joista ensimmäinen käsittää yleiset määräykset (1—5 artikla). Toisessa osassa määrätään sovellettavasta lainsäädännöstä (6—9 artikla). Kolmannessa osassa ovat erityiset määräykset eli varsinaiset asiasisältöä koskevat määräykset (10—21 artikla). Neljännen osan muut määräykset koskevat virka-apua ja erilaisia sopimuksen soveltamiseen liittyviä kysy-

myksiä (22—29 artikla). Viidennessä osassa ovat siirtymä- ja loppumääräykset (30—35 artikla). Sopimukseen liittyy lisäksi päättöpöytäkirja, jossa on pääsääntöisesti vain yksipuolisesti toista sopimusvaltiota koskevia määräyksiä.

1 artikla. Artiklassa määritellään sopimuksessa käytetyt käsitteet.

2 artikla. Artiklassa määrätään kummankin sopimusvaltion osalta sovellettava lainsäädäntö. Sopimus rakentuu vastavuoroisuuden periaatteelle. Tämän vuoksi kutakin sopimusvaltion sosiaaliturvan alaa vastaa toisen sopimusvaltion samat

etuudet käsittävä sosiaaliturvan ala. Sopimusta sovelletaan eläkevakuutukseen kokonaisuudessaan, tapaturma- ja ammatitautivakuutukseen, lapsilisiin, sairausvakuutukseen ja äitiysavustukseen sekä Suomen osalta myös kansanterveys- ja sairaalapalvelujärjestelmään ja invalidihuoltoon sekä invalidirahaa koskevaan lainsäädäntöön. Vastavuoroisuus toteutuu jälkimmäisten sosiaaliturva-alojen osalta siten, että Sveitsin eri kantonien sairausvakuutusjärjestelmä vastaa Suomen sairausvakuutus- ja kansanterveysjärjestelmien kokonaisuutta. Suomen invalidihuolto ja invalidirahaa koskeva lainsäädäntö on otettu mukaan vastaamaan Sveitsin työkyvyttömyysvakuutusjärjestelmään liittyviä erityisiä kuntoutus- ja yhteiskuntaan sopeuttamisetuuksia. Sopimuksen päätöspöytäkirjan 15 kohdassa on vielä vahvistettu, että Sveitsin lapsilisäjärjestelmä on kokonaisuudessaan sopimuksen piirissä. Päätöspöytäkirjan 2 kohdassa on lisäksi määrätty, että sopimus koskee myös sosiaaliturvamaksuja. Sen sijaan sopimukseen eivät kuulu työttömyyseläkkeet. Myöskään sairaanhoitoa ei anneta tilapäisen oleskelun aikana.

3 artikla. Artiklassa määrätään, että sopimusta sovelletaan vain sopimusvaltioiden kansalaisiin ja heidän perheenjäseniinsä ja jälkeläisiinsä, mikäli nämä johtavat heistä oikeutensa. Päätöspöytäkirjan 3 kohdassa sopimuksen soveltamispiiri laajennetaan koskemaan myös pakolaisia ja valtiottomia henkilöitä.

4 artikla. Artiklassa määrätään, että sopimusvaltioiden kansalaiset sekä heidän perheenjäsenensä ja jälkeläisensä, mikäli nämä johtavat oikeutensa heistä, rinnastetaan keskenään kun on kysymys sosiaaliturvaa koskevista oikeuksista ja velvollisuuksista. Määräykseen on tehty päätöspöytäkirjan 4 kohdassa poikkeus, joka koskee ulkomailla olevien Sveitsin kansalaisten sosiaaliturva-oikeuksia Sveitsissä.

5 artikla. Artiklassa määrätään, että sosiaaliturvaetuudet maksetaan periaatteessa myös toisessa sopimusvaltiossa asuvalle edunsaajalle. Myös kolmannessa valtiossa asuville sopimusvaltioiden kansalaisille maksetaan periaatteessa rahaetuudet. Tästä yleisperiaatteesta on sopimuksessa kuitenkin lukuisia poikkeuksia. Esimerkiksi sopimuksen 18 artiklassa määrätään, että Suomen kansaneläkettä myönnetään pohjaosan määräisenä vain Sveitsissä asuville Sveitsin kansalaisille. Kolmanteen valtioon kansaneläkettä ei sopimuksen perusteella myönnetä eikä makseta lainkaan.

6 artikla. Sovellettavaa lainsäädäntöä koskeva

pääperiaate on sosiaaliturvan alasta riippuen joko asuminen tai työskenteleminen maassa.

7 artikla. Ensimmäinen poikkeus 6 artiklan pääperiaatteesta koskee työntekijöitä, jotka lähetetään tilapäisesti työskentelemään toisen sopimusvaltion alueelle. He kuuluvat 24 ensimmäisen kuukauden ajan lähettäjamaan lainsäädännön piiriin. Jos tilapäinen työskentely jatkuu kauemmin kuin 24 kuukautta, voivat sopimusvaltioiden asianomaiset viranomaiset 9 artiklan perusteella jatkaa lähetetyn työntekijän kuulumista lähettäjävaltion lainsäädännön piiriin.

Artiklan toisessa kappaleessa tehdään poikkeus sovellettavaa lainsäädäntöä koskevaan pääperiaatteeseen kuljetusalan yrityksen työntekijöiden osalta, jotka työskentelevät kummankin sopimusvaltion alueella. He kuuluvat sen sopimusvaltion lainsäädännön piiriin, jonka alueella yrityksen kotipaikka on. Artiklan 3 kappaleessa tehdään vastaava poikkeus lentoliikennettä harjoittavien yritysten lentohenkilökunnan osalta. Sopimuksen päätöspöytäkirjan 6 kohdassa määrätään lisäksi muun kuin lentävän henkilökunnan vakuuttamisesta. Heidät voidaan pitää kotimaan vakuutuksessa.

Artiklan 4 kappaleessa määrätään, että julkisessa virassa tai toimessa työskentelevät henkilöt kuuluvat toisessa sopimusvaltiossa työskennellessään lähettäjävaltion lainsäädännön piiriin. Päätöspöytäkirjassa on erikseen sovittu, että Matkailun edistämiskeskuksen palveluksessa Sveitsissä olevat Suomen kansalaiset kuuluvat Suomen lainsäädännön piiriin.

Artiklan 5 kappaleessa tehdään pääsäännöstä poikkeus merimiesten ja muiden aluksissa palvelevien henkilöiden osalta. Heidät vakuutetaan sen sopimusvaltion lainsäädännön mukaan min-kä lippua alus käyttä.

Artiklan 6 kappaleessa määrätään, että edellä mainitut poikkeukset koskevat työntekijöitä kansalaisuudesta riippumatta, lukuunottamatta 5 kappaleen määräystä. Aluksessa palvelevia koskevaa määräystä sovelletaan vain Sveitsin ja Suomen kansalaisiin.

8 artikla. Artiklan mukainen poikkeus 6 artiklan pääperiaatteesta koskee kummankin sopimusvaltion toisessa sopimusvaltiossa olevan diplomaattiedustuston henkilökuntaa. Artiklan määräykset perustuvat diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen (SopS 4/70) määräyksiin diplomaattisen edustuston henkilökunnan asemasta lähettäjamaan ja asemamaan sosiaaliturvan suhteen. Artikla poikkeaa Wienin yleissopimuksen määräyksistä kuitenkin sikäli,

että Wienin yleissopimuksen mukaan asema-
maassa vakuutettavat niin kutsutut paikalta pal-
katut työntekijät voivat kolmen kuukauden kulu-
essa työskentelynsä alkamisesta valita myös lähet-
tämänsä lainsäädännön soveltamisen.

9 artikla. Artiklassa määrätään, että sopimus-
valtioiden asianomaiset viranomaiset voivat yhtei-
sesti sopia poikkeuksista edellä mainittuihin
määräyksiin.

10 artikla. Artikla koskee Sveitsin sairausva-
kuutusta. Koska Sveitsin sairausvakuutus on jär-
jestetty kantoneittain eikä ole pakollinen, liitto-
valtiolla ei ole täyttä valtuutta sopia sairausva-
kuutusjärjestelmästä. Tiukkoja kansalaisuusrajoi-
tuksia ei kuitenkaan ole minkään kantonin sai-
rausvakuutusjärjestelmässä. Erilaisia käytännöllisiä
esteitä poistamaan sopimukseen otettiin suosiu-
suntuontoinen määräys, jonka mukaan kantonien
sairausvakuutusjärjestelmiä kehoitetaan kohtele-
maan suomalaisia kuin omia kansalaisia. Artik-
lassa mainitut määräajat noudattavat Sveitsin
kantonien keskinäistä säännöstöä tapauksissa, jol-
loin Sveitsin kansalainen siirtyy yhden kantonin
sairausvakuutusjärjestelmästä toisen kantonin jär-
jestelmään.

11 artikla. Artiklassa määrätään, että lasketta-
essa Suomen sairausvakuutuslainsäädännössä
edellytettyä 180 päivän Suomessa asumisaikaa
äitiysrahatapauksessa, Sveitsin asumisajat otetaan
huomioon.

12 artikla. Artiklan määräysten mukaan Suo-
men kansalaiset saavat oikeuden Sveitsin työky-
vyttömyysvakuutuksen kuntoutusetuuksiin mak-
settuaan Sveitsin eläkevakuutuksen maksuja vuo-
den ajan. Samalla yhden asumivuoden jälkeen
aviovaimot ja naislesket, jotka eivät käy ansi-
otyössä, sekä alaikäiset lapset saavat vastaavan
oikeuden. Sveitsin lainsäädännön mukaan ilman
sopimusta mainitut edellytykset ovat 10 täyttä
maksuvuotta tai keskeytymätön 15 vuoden Sveit-
sissä asuminen ja vähintään yksi täysi vuosi
vakuutustapahtuman sattuessa. Ilman sopimusta
henkilöt, jotka eivät ole koskaan maksuja maksa-
neet eivät voisi lainkaan saada työkyvyttömyys-
vakuutuksen kuntoutusetuuksia.

13 artikla. Artiklan määräysten mukaan Suo-
men kansalaiset rinnastetaan Sveitsin kansalai-
siin, kun on kysymys oikeudesta päästä Sveitsin
työkyvyttömyysvakuutuksen ja avuttomuuskor-
vauksen piiriin. Sveitsin lainsäädännön mukaan
tämä edellyttää vähintään vuoden ajalta makset-
tuja maksuja. Ansaittu eläke voidaan viedä myös
mukana ulkomaille muutettaessa.

Sveitsin lainsäädännön mukaan ilman sopi-
musta eläkeoikeus annettaisiin vasta 10 vuoden
vähimmäismaksukauden tai vähintään 15 vuoden
keskeytymättömän asumisen sekä vähintään yh-
den täyden vakuutustapahtumaa edeltävän mak-
suvuoden jälkeen. Ilman sopimusta ei suomalai-
selle myöskään maksettaisi eläkettä Sveitsin ulko-
puolelle. Lisäksi tapauksissa, jossa Sveitsin elä-
kevakuutus edellyttää olemassa olevaa vakuutus-
suhdetta, suomalainen vakuutus lasketaan hyväk-
si.

14 artikla. Artiklan määräysten mukaan Suo-
men ja Sveitsin kansalaiset rinnastetaan vanhuus-
ja perhe-eläkkeen sekä avuttomuuskorvausten
osalta toisiinsa. Sveitsin lainsäädännön mukaan
tämä merkitsee oikeutta kysymyksessä oleviin
etuuksiin vuoden vähimmäismaksukauden jäl-
keen. Eläke voidaan määräysten perusteella viedä
myös ulkomaille. Se voidaan myös myöntää ulko-
mailla asuvalle Suomen kansalaiselle. Sveitsin
lainsäädännön mukaan ilman sopimusta edellyte-
tään 10 vuoden vähimmäismaksukautta. Eläkettä
ei myöskään voi viedä ulkomaille. Artiklassa
määrätään lisäksi, että pienen osaeläkkeen tapauk-
sessa (alle 10 prosenttia täydestä eläkkeestä)
etuus myönnetään ulkomaille kertakorvauksena
tai muutetaan se sellaiseksi eläkkeensaajan muut-
taessa pois Sveitsistä. Artiklan viimeisessä kapp-
leessa annetaan Suomen kansalaiselle lisäksi mah-
dollisuus valita, ottaako hän 10—20 prosenttia
täydestä eläkkeestä olevan etuuden eläkkeenä vai
kertakorvauksena muutettuaan ennen tai jälkeen
eläketapahtuman pois Sveitsistä.

15 artikla. Artiklan määräysten mukaan Sveit-
sin eläkejärjestelmän ylimääräiset vanhuus-
ja perhe- ja työkyvyttömyysvakuutuksen eläkkeet
annetaan Suomen kansalaisille, kun he ovat van-
huuseläketapauksessa yhtäjaksoisesti asuneet vä-
hintään kymmenen vuoden ajan Sveitsissä sekä
perhe- ja työkyvyttömyyseläketapauksessa yhtä-
jaksoisesti vähintään viiden vuoden ajan asuneet
Sveitsissä. Eläkettä ei voida viedä ulkomaille.
Sveitsin lainsäädännön mukaan ei ulkomaan kan-
salaisilla ilman sopimusta ole minkäänlaisia oi-
keuksia ylimääräisiin eläkkeisiin.

16 artikla. Sveitsin eläkevakuutuksen ylimää-
räiset eläkkeet, avuttomuuskorvaukset ja apuvä-
line-etuudet rajoitetaan myönnettäväksi vain
Sveitsissä asuville.

17 artikla. Artiklassa annetaan Sveitsin kansa-
laisille samat oikeudet Suomen invalidihuolto- ja
invalidirahaetuuksiin kuin Suomen kansalaisille.
Etuudet vastaavat sopimuksen 12 artiklassa tar-

koitettuja Sveitsin työkyvyttömyysvakuutuksen kuntoutusetuuksia.

18 artikla. Suomen työeläkelainsäädäntöön 1 päivänä syyskuuta 1985 lisätty edellytys viiden vuoden asumisesta Suomessa, jotta niin sanottu tuleva aika voitaisiin ottaa huomioon työkyvyttömyyseläkettä laskettaessa, katsotaan määräyksessä täytetyksi myös jos henkilö on kuulunut mainittuna aikana Sveitsin työeläkevakuutukseen.

19 artikla. Artiklassa määrätään Suomen kansaneläkkeen suorittamisesta ja myöntämisestä ensin Suomesta Sveitsiin muuttaneelle eläkkeensaajalle ja sitten jo ennen eläketapahtumaa muuttaneelle henkilölle, joka on Suomessa asumisellaan ansainnut oikeutensa. Määräysten mukaan yhtäjaksoisesti vähintään viisi vuotta Suomessa asuneella Sveitsin kansalaisella, joka eläkettä hakiesaan asuu Sveitsissä tai Suomessa, on oikeus kansaneläkelain mukaiseen vanhuuseläkkeen pohjaosaan tai perhe-eläkelain mukaiseen leskeneläkkeen pohjaosaan tai täysimääräiseen lapseneläkkeeseen. Leskeneläkkeen ja lapseneläkkeen ollessa kysymyksessä myös edunjättäjän edellytetään asuneen Suomessa vähintään viisi vuotta ja asuneen kuollessaan Suomessa tai Sveitsissä. Artiklan 2 kappaleessa määrätään lisäksi, että Sveitsissä asuvalla Sveitsin kansalaisella, jota pidetään työkyvyttömänä Suomen kansaneläkelain mukaan ja joka saa Sveitsin työkyvyttömyysvakuutuksen kokonaista työkyvyttömyyseläkettä, on oikeus Suomen työkyvyttömyyseläkkeen pohjaosaan jos hän on 16 vuotta täytettyään asunut viisi vuotta Suomessa. Tällaista määräystä ei ole Suomen muiden maiden kanssa tekemissä sosiaaliturvasopimuksissa. Työkyvyttömyyseläkkeen pohjaosan myöntäminen Sveitsiin katsottiin perustelluksi sen vuoksi, että Sveitsi myönsi eläkevakuutuksensa rajoituksiin huomattavia helpotuksia.

20 artikla. Artiklassa määrätään, että sopimusvaltiossa tapaturmavakuutettu henkilö, joka oleskelee tilapäisesti toisessa sopimusvaltiossa ja joutuu siellä työtaturman uhriksi, saa oleskelupaikkakunnan vakuutuslaitokselta kaiken tarvitsemansa hoidon. Myös hoidon aikana muuttaminen toiseen valtioon sallitaan. Artiklan 4 kappaleessa määrätään, että annettu hoito korvataan siitä maasta, missä henkilö oli tapaturmavakuutettu. Päättöpöytäkirjan 14 kohdassa suljetaan Suomen tapaturmavakuutuksen ammatillinen kuntoutus sopimuksen ulkopuolelle.

21 artikla. Artiklassa määrätään niin sanotun viimeisen maan periaatteen soveltamisesta. Tämä merkitsee sitä, että ammattitautitapauksissa kor-

vaus maksetaan sopimusvaltiosta, jossa viimeinen tautiin altistava työskentely tapahtui. Artiklan 2 kappaleessa määrätään lisäksi tapauksista, joissa ammattitauti pahenee toisessa sopimusvaltiossa. Tällöin uusi valtio on velvollinen antamaan etuuksia vain sairauden siellä työskentelemisestä johtuvan pahenemisen osalta.

22 artikla. Artiklan mukaan uuden tapaturman korvaamista tutkittaessa myös toisessa valtiossa tapahtunut tapaturma otetaan huomioon. Artiklan 2 kappaleessa määrätään lisäksi, että kummassakin sopimusvaltiossa peräkkäin sattuneiden työtaturmien tapauksissa jälkimmäisen työtaturman korvaaminen tapahtuu vain sen työtaturman aiheuttaman työkyvyn vähenemisen asteen mukaisesti. Samoja periaatteita noudatetaan myös ammattitautitapauksissa.

23—30 artikla. Näissä artikloissa määrätään erilaisista sopimuksen soveltamisesta noudatettavista periaatteista, sopimusta soveltavien laitosten ja viranomaisten yhteydenpidosta ja määräajoista.

31—36 artikla. Näissä artikloissa määrätään sopimuksen ulottuvuuteen ja voimaantuloon liittyvistä kysymyksistä.

1.2. Päättöpöytäkirja

Edellä sopimuksen määräysten yhteydessä selostettujen päättöpöytäkirjan määräysten lisäksi päättöpöytäkirjassa on määrätty seuraavaa:

5 kohta. Määräyksen mukaan kaksinkertaisia sosiaaliturvamaksuja ei tulisi maksaa saman työn osalta.

8—11 kohta. Määräyksissä täsmennetään Sveitsin lainsäädännön soveltamista erilaisissa tapauksissa.

12 kohta. Määräyksissä täsmennetään ajankohda, joka katsotaan hakemuksen jättöpäiväksi laskettaessa Suomen lainsäädännön mukaisten tiettyjen eläke- ja korvauserien korotusta.

13 kohta. Määräyksen mukaan Sveitsin tapaturmavakuutuslainsäädännön mukaiset muut kuin työssä sattuneet tapaturmat sisältyvät sopimukseen.

3. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Sopimuksen 9 artiklan määräykset merkitsevät valtuutusta norminantoon. Sopimuksen 25, 28, 32, 33 ja sopimukseen liittyvän päättöpöytäkirjan

5 kohdan määräykset poikkeavat voimassa olevasta vero- ja sosiaaliturvalainsäädännöstä. Tämän vuoksi sopimus vaatii näiltä osin eduskunnan suostumuksen.

vallan ja Sveitsin valaliiton välillä sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään

että Eduskunta hyväksyisi ne Bernissä 28 päivänä kesäkuuta 1985 Suomen tasa-

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Sveitsin kanssa sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Bernissä 28 päivänä kesäkuuta 1985 Suomen tasavallan ja Sveitsin valaliiton välillä sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

panosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

3 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöön-

Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 1985

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ulkoasiainministeri Paavo Väyrynen

SOPIMUS

sosiaaliturvasta Suomen tasavallan ja
Sveitsin valaliiton välillä

Suomen tasavallan hallitus
ja
Sveitsin liittoneuvosto

toivomuksenaan järjestää kansalaistensa etujen mukaisesti maiden väliset suhteet sosiaalivakuutuksen alalla ovat sopineet seuraavan sopimuksen tekemisestä:

I OSA

Yleisiä määräyksiä

1 artikla

Tässä sopimuksessa tarkoittaa

a. "alue"

Sveitsin osalta Sveitsin valaliiton aluetta, Suomen osalta Suomen tasavallan aluetta;

b. "kansalainen"

Sveitsin osalta Sveitsin kansalaista, Suomen osalta Suomen tasavallan kansalaista;

c. "lainsäädäntö"

2 artiklassa mainituja sopimusvaltioiden lakeja ja asetuksia;

d. "eläkevakuutus"

Sveitsin osalta Sveitsin vanhuus- ja perhevakuutusta sekä Sveitsin työkyvyttömyysvakuutusta, Suomen osalta julkisen ja yksityisen sektorin työeläkejärjestelmiä sekä kansaneläke- ja yleistä perhe-eläkevakuutusta;

e. "asianomainen viranomainen"

Sveitsin osalta liittovaltion sosiaalivakuutusvirastoa, Suomen osalta sosiaali- ja terveysministeriötä;

ABKOMMEN

zwischen der Republik Finnland und der
Schweizerischen Eidgenossenschaft über Soziale
Sicherheit

Die Regierung der Republik Finnland und
der Schweizerische Bundesrat

vom Wunsche geleitet, im Interesse ihrer Staatsangehörigen die Beziehungen zwischen den beiden Ländern auf dem Gebiete der Sozialversicherung zu regeln, sind übereingekommen, folgendes Abkommen zu schliessen:

ABSCHNITT I

Allgemeine Bestimmungen

Artikel 1

In diesem Abkommen bedeuten die Ausdrücke

a. "Gebiet"

in bezug auf die Schweiz das Gebiet der Schweizerischen Eidgenossenschaft, in bezug auf Finnland das Gebiet der Republik Finnland;

b. "Staatsangehöriger"

in bezug auf die Schweiz einen Schweizer Bürger, in bezug auf Finnland einen Staatsangehörigen der Republik Finnland;

c. "Gesetzgebung"

die in Artikel 2 aufgeführten Gesetze und Verordnungen der Vertragsstaaten;

d. "Rentenversicherung"

in bezug auf die Schweiz die schweizerische Alters- und Hinterlassenenversicherung sowie die schweizerische Invalidenversicherung, in bezug auf Finnland die Beschäftigtenrentensysteme des öffentlichen und privaten Sektors sowie die Volksrenten und allgemeine Familienrentenversicherung;

e. "zuständige Behörde"

in bezug auf die Schweiz das Bundesamt für Sozialversicherung, in bezug auf Finnland das Sozial- und Gesundheitsministerium;

f. "vakuutuslaitos"

laitosta tai viranomaista, jolle kuuluu 2 artiklassa mainitun lainsäädännön toteuttaminen;

g. "vakuutuskaudet"

maksukausia, työskentelykausia tai asumiskausia sekä niitä vastaavia kausia, jotka siinä lainsäädännössä, jonka mukaan kaudet on täytetty, määritellään tai tunnustetaan vakuutuskausiksi;

h. "rahasuoritus" tai "eläke"

rahasuoritusta tai eläkettä mukaanlukien kaikki lisät ja korotukset;

i. "asuminen"

vakinaista asumista;

j. "asuinpaikka"

Sveitsin siviililainsäädännön mukaisesti periaatteessa sitä paikkakuntaa, jossa henkilön on tarkoitus oleskella pysyvästi;

k. "työntekijä"

Suomen lain mukaisesti periaatteessa kaikkia työntekijöitä ja viran ja toimen haltijoita.

2 artikla

(1) Tätä sopimusta sovelletaan

A. Sveitsissä

i. liittovaltion vanhuus- ja perhevakuutusta koskevaan lainsäädäntöön;

ii. liittovaltion työkyvyttömyysvakuutusta koskevaan lainsäädäntöön;

iii. liittovaltion työtapaturma- ja tapaturmavakuutusta sekä ammattitautivakuutusta koskevaan lainsäädäntöön;

iv. liittovaltion maatalouden perhelisiä koskevaan lainsäädäntöön;

v. liittovaltion sairausvakuutusta koskevaan lainsäädäntöön;

B. Suomessa

i. eläkevakuutusta koskevaan lainsäädäntöön mukaanluettuina julkisen ja yksityisen sektorin työeläkejärjestelmät sekä kansaneläke- ja yleinen perhe-eläkevakuutus;

ii. tapaturma- ja ammattivakuutusta koskevaan lainsäädäntöön;

iii. lapsilisiä koskevaan lainsäädäntöön;

iv. sairausvakuutusta ja äitiysavustusta sekä kansanterveys- ja sairaalapalveluja koskevaan lainsäädäntöön;

f. "Träger"

die Einrichtung oder die Behörde, der die Durchführung der in Artikel 2 bezeichneten Gesetzgebung obliegt;

g. "Versicherungszeiten"

die Beitragszeiten, Zeiten einer Erwerbstätigkeit oder Wohnzeiten sowie ihnen gleichgestellte Zeiten, die in der Gesetzgebung, nach der sie zurückgelegt wurden, als Versicherungszeiten bestimmt oder anerkannt sind;

h. "Geldleistung" oder "Rente"

eine Geldleistung oder Rente einschliesslich aller Zuschläge, Zuschüsse und Erhöhungen;

i. "wohnen"

sich gewöhnlich aufhalten;

j. "Wohnsitz"

im Sinne des Schweizerischen Zivilgesetzbuches grundsätzlich den Ort, an dem sich eine Person mit der Absicht dauernden Verbleibens aufhält;

k. "Arbeitnehmer"

im Sinne des finnischen Rechtes grundsätzlich alle Arbeitnehmer und öffentlichen Bediensteten.

Artikel 2

(1) Dieses Abkommen bezieht sich

A. in der Schweiz

i. auf die Bundesgesetzgebung über die Alters- und Hinterlassenenversicherung;

ii. auf die Bundesgesetzgebung über die Invalidenversicherung;

iii. auf die Bundesgesetzgebung über die Versicherung gegen Berufs- und Nichtberufsunfälle sowie gegen Berufskrankheiten;

iv. auf die Bundesgesetzgebung über die Familienzulagen in der Landwirtschaft;

v. auf die Bundesgesetzgebung über die Krankenversicherung;

B. in Finnland

i. auf die Gesetzgebung über die Rentenversicherung einschliesslich der Beschäftigtenrentensysteme des öffentlichen und privaten Sektors sowie der Volksrenten- und allgemeinen Familienrentenversicherung;

ii. auf die Gesetzgebung über die Unfall- und Berufskrankheitenversicherung;

iii. auf die Gesetzgebung über das Kindergeld;

iv. auf die Gesetzgebung über die Krankenversicherung und die Mutterschaftshilfe sowie die Sachleistungen der Volksgesundheit und der Krankenhäuser;

v. invalidihuoltoa ja invalidirahaa koskevaan lainsäädäntöön.

(2) Tätä sopimusta sovelletaan myös kaikkiin lakeihin ja asetuksiin, jotka kodifioivat, muuttavat tai täydentävät 1 kappaleessa mainittua lainsäädäntöä.

(3) Sitä vastoin sitä sovelletaan

a. sosiaaliturvan uutta alaa koskeviin lakeihin ja asetuksiin vain, jos tästä sopimusvaltioiden välillä niin sovitaan;

b. lakeihin ja asetuksiin, joiden mukaan olemassa olevia järjestelmiä sovelletaan uusiin henkilöryhmiin vain, jos lainsäädäntöään muuttava sopimusvaltio ei kuuden kuukauden kuluessa mainittujen säännösten virallisesta julkaisemisesta toiselle sopimusvaltiolle toisin ilmoita.

3 artikla

Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, sopimusta sovelletaan sopimusvaltioiden kansalaisiin sekä heidän perheenjäseniinsä ja edunsaajiinsa, mikäli nämä johtavat heistä oikeutensa.

4 artikla

Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, sopimusvaltion kansalaiset sekä heidän perheenjäsenensä ja edunsaajansa, mikäli nämä johtavat oikeutensa heistä, rinnastetaan toisen sopimusvaltion lainsäädännön mukaisten oikeuksien ja velvollisuuksien osalta tämän sopimusvaltion kansalaisiin ja heidän perheenjäseniinsä ja edunsaajiinsa.

5 artikla

(1) Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, 3 artiklassa mainitut henkilöt, joilla on oikeus rahasuorituksiin 2 artiklassa mainitun lainsäädännön mukaan, saavat nämä etuudet niin kauan kuin he asuvat sopimusvaltion alueella.

(2) Samoin varauksin myönnetään 2 artiklassa mainitun lainsäädännön mukaiset sopimusvaltion rahasuoritukset toisen sopimusvaltion kolmannessa valtiossa asuville kansalaisille sekä heidän perheenjäsenilleen ja edunsaajilleen, mikäli nämä johtavat heistä oikeutensa, samoin edellytyksin ja saman määräisinä kuin omille kansalai-

v. auf die Gesetzgebung über die Invalidenfürsorge und über das Invalidengeld.

(2) Dieses Abkommen bezieht sich auch auf alle Gesetze und Verordnungen, welche die in Absatz 1 aufgeführten Gesetzgebungen kodifizieren, ändern oder ergänzen.

(3) Hingegen bezieht es sich

a. auf Gesetze und Verordnungen über einen neuen Zweig der Sozialen Sicherheit nur, wenn dies zwischen den Vertragsstaaten so vereinbart wird;

b. auf Gesetze und Verordnungen, welche die bestehenden Systeme auf neue Kategorien von Personen ausdehnen nur, wenn der seine Gesetzgebung ändernde Vertragsstaat nicht innert sechs Monaten seit der amtlichen Veröffentlichung der genannten Erlasse eine gegenteilige Mitteilung dem anderen Vertragsstaat zukommen lässt.

Artikel 3

Dieses Abkommen gilt, wo es nichts anderes bestimmt, für die Staatsangehörigen der Vertragsstaaten sowie für ihre Familienangehörigen und Hinterlassenen, soweit diese ihre Rechte von einem Staatsangehörigen ableiten.

Artikel 4

Unter Vorbehalt abweichender Bestimmungen dieses Abkommens sind die Staatsangehörigen des einen Vertragsstaates sowie deren Familienangehörige und Hinterlassene, soweit diese ihre Rechte von den genannten Staatsangehörigen ableiten, in ihren Rechten und Pflichten aus der Gesetzgebung des anderen Vertragsstaates den Staatsangehörigen dieses Vertragsstaates beziehungsweise deren Familienangehörigen und Hinterlassenen gleichgestellt.

Artikel 5

(1) Unter Vorbehalt abweichender Bestimmungen dieses Abkommens erhalten die in Artikel 3 genannten Personen, die Geldleistungen nach den in Artikel 2 aufgeführten Gesetzgebungen beanspruchen können, diese Leistungen, solange sie im Gebiet eines Vertragsstaates wohnen.

(2) Unter dem gleichen Vorbehalt werden die Geldleistungen nach den in Artikel 2 aufgeführten Gesetzgebungen des einen Vertragsstaates an die in einem Drittstaat wohnenden Staatsangehörigen des anderen Vertragsstaates sowie an deren Familienangehörige und Hinterlassene, soweit diese ihre Rechte von diesen Staatsangehöri-

sille sekä heidän perheenjäsenilleen ja edunsaajilleen, jotka asuvat tässä kolmannessa valtiossa.

II OSA

Sovellettava lainsäädäntö

6 artikla

Jollei 7—9 artiklassa toisin määrätä, 3 artiklassa mainittujen henkilöiden vakuuttamisvelvollisuus määräytyy sen sopimusvaltion lainsäädännön mukaan, jonka alueella nämä henkilöt asuvat tai työskentelevät.

7 artikla

(1) Sopimusvaltion alueella kotipaikan omaavan yrityksen työntekijät, jotka lähetetään tilapäisesti työskentelemään toisen sopimusvaltion alueelle, jäävät 24 ensimmäisen kuukauden ajaksi sen sopimusvaltion lainsäädännön piiriin, jonka alueella yrityksen kotipaikka on.

(2) Sopimusvaltion alueella kotipaikan omaavan kuljetusalan yrityksen työntekijät, jotka työskentelevät kummankin sopimusvaltion alueella, kuuluvat sen sopimusvaltion lainsäädännön piiriin, jonka alueella yrityksen kotipaikka on, ikäänkuin he työskentelisivät vain siellä. Jos kuitenkin tällaisen työntekijän kotipaikka on toisen sopimusvaltion alueella tai jos hän jatkuvasti työskentelee siellä mainitun yrityksen sivutoimiston tai -liikkeen tai pysyvän edustuston palveluksessa, hän kuuluu tämän sopimusvaltion lainsäädännön piiriin.

(3) 2 kappaletta sovelletaan vastaavasti kummankin sopimusvaltion lentoliikennettä harjoittavien yritysten lentohenkilökuntaan.

(4) Julkisen sektorin palveluksessa olevat henkilöt, jotka lähetetään sopimusvaltiosta toisen sopimusvaltion alueelle, kuuluvat lähettävän sopimusvaltion lainsäädännön piiriin.

(5) Sveitsin ja Suomen kansalaiset, jotka kuuluvat sopimusvaltion lippua käyttävän aluksen miehistöön, vakuutetaan tämän sopimusvaltion lainsäädännön mukaan.

(6) 1—4 kappaletta sovelletaan kaikkiin toisessa sopimusvaltiossa vakuutettuihin työntekijöihin heidän kansalaisuudestaan riippumatta.

gen ableiten, unter denselben Voraussetzungen und in gleichem Umfange gewährt wie den eigenen Staatsangehörigen beziehungsweise deren Familienangehörigen und Hinterlassenen, die in diesem Drittstaat wohnen.

ABSCHNITT II

Anwendbare Gesetzgebung

Artikel 6

Die Versicherungspflicht der in Artikel 3 genannten Personen richtet sich, soweit die Artikel 7 bis 9 nichts anderes bestimmen, nach der Gesetzgebung des Vertragsstaates, in dessen Gebiet diese Personen wohnen oder eine Erwerbstätigkeit ausüben.

Artikel 7

(1) Arbeitnehmer eines Unternehmens mit Sitz im Gebiet des einen Vertragsstaates, die vorübergehend zur Arbeitsleistung in das Gebiet des anderen Vertragsstaates entsandt werden, bleiben während der ersten 24 Monate der Gesetzgebung des Vertragsstaates unterstellt, in dessen Gebiet das Unternehmen seinen Sitz hat.

(2) Arbeitnehmer eines Transportunternehmens mit Sitz im Gebiet des einen Vertragsstaates, die im Gebiet beider Vertragsstaaten beschäftigt werden, unterstehen der Gesetzgebung des Vertragsstaates, in dessen Gebiet das Unternehmen seinen Sitz hat, als wären sie nur dort beschäftigt. Hat ein solcher Arbeitnehmer jedoch Wohnsitz im Gebiet des anderen Vertragsstaates oder ist er dort bei einer Zweigniederlassung oder ständigen Vertretung des erwähnten Unternehmens auf Dauer beschäftigt, so untersteht er der Gesetzgebung dieses Vertragsstaates.

(3) Absatz 2 gilt entsprechend für das fliegende Personal von Luftverkehrsunternehmen der beiden Vertragsstaaten.

(4) Arbeitnehmer eines öffentlichen Dienstes, die von einem Vertragsstaat in das Gebiet des anderen entsandt werden, unterstehen der Gesetzgebung des entsendenden Vertragsstaates.

(5) Schweizer Bürger und finnische Staatsangehörige, die zur Besatzung eines Seeschiffes gehören, das die Flagge eines Vertragsstaates führt, sind nach der Gesetzgebung dieses Vertragsstaates versichert.

(6) Die Absätze 1 bis 4 gelten für alle in einem der beiden Vertragsstaaten versicherten Arbeitnehmer, ungeachtet ihrer Staatsangehörigkeit.

8 artikla

(1) Sopimusvaltion kansalaiset, jotka lähetetään diplomaattisen edustuston tai konsuliedustuston jäseninä toisen sopimusvaltion alueelle, kuuluvat ensiksi mainitun sopimusvaltion lainsäädännön piiriin.

(2) Sopimusvaltion kansalaiset, jotka otetaan toisen sopimusvaltion alueella ensiksi mainitun sopimusvaltion diplomaattisen edustuston tai konsuliedustuston palvelukseen, vakuutetaan jälkimmäisen sopimusvaltion lainsäädännön mukaisesti. He voivat kolmen kuukauden kuluessa työskentelynsä alkamisesta tai tämän sopimuksen voimaantulosta valita ensiksi mainitun sopimusvaltion lainsäädännön soveltamisen.

(3) Jos sopimusvaltion diplomaattinen edustusto tai konsuliedustusto ottaa palvelukseensa henkilöitä, jotka vakuutetaan 2 kappaletta sovellettaessa toisen sopimusvaltion lainsäädännön mukaan, sen on täytettävä jälkimmäisen sopimusvaltion lainsäädännössä työnantajalle yleisesti kuuluvat velvollisuudet.

(4) Sopimusvaltion kansalaisiin, jotka työskentelevät jonkin 1 tai 2 kappaleessa mainitun henkilön henkilökohtaisessa palveluksessa ja joilla on sama kansalaisuus kuin täällä, sovelletaan vastaavasti 2 ja 3 kappaletta.

(5) 1—4 kappaletta ei sovelleta kunniakonsuleihin eikä heidän palveluksessaan oleviin henkilöihin.

9 artikla

Sopimusvaltioiden asianomaiset viranomaiset voivat yhteisesti sopia poikkeuksista 6—8 artiklaan.

III OSA

Erityisiä määräyksiä

Ensimmäinen luku: Sairaus

10 artikla

Sveitsin sairausvakuutukseen liittymistä helpotetaan seuraavasti:

Artikel 8

(1) Staatsangehörige des einen Vertragsstaates, die von diesem als Mitglieder einer diplomatischen oder konsularischen Vertretung in das Gebiet des anderen Vertragsstaates entsandt werden, unterstehen der Gesetzgebung des ersten Vertragsstaates.

(2) Staatsangehörige des einen Vertragsstaates, die im Gebiet des anderen Vertragsstaates zur Dienstleistung bei einer diplomatischen oder konsularischen der Gesetzgebung des zweiten Vertragsstaates. Sie können innert drei Monaten nach Beginn ihrer Beschäftigung oder nach Inkrafttreten dieses Abkommens die Anwendung der Gesetzgebung des ersten Vertragsstaates wählen.

(3) Beschäftigt eine diplomatische oder konsularische Vertretung des einen Vertragsstaates Personen, die in Anwendung von Absatz 2 nach der Gesetzgebung des anderen Vertragsstaates versichert sind, so hat sie die den Arbeitgebern durch die Gesetzgebung dieses zweiten Vertragsstaates im allgemeinen auferlegten Pflichten zu erfüllen.

(4) Für Staatsangehörige des einen Vertragsstaates, die von einer der in Absatz 1 oder 2 bezeichneten Personen in persönlichen Diensten beschäftigt werden und die gleiche Staatsangehörigkeit wie diese besitzen, gelten die Absätze 2 und 3 entsprechend.

(5) Die Absätze 1 bis 4 gelten nicht für Honorarmitglieder konsularischer Vertretungen und ihre Angestellten.

Artikel 9

Die zuständigen Behörden der beiden Vertragsstaaten können im gegenseitigen Einvernehmen Ausnahmen von den Artikeln 6 bis 8 vereinbaren.

ABSCHNITT III

Besondere Bestimmungen

Erstes Kapitel: Krankheit

Artikel 10

Die Aufnahme in die schweizerische Krankenversicherung wird wie folgt erleichtert:

a. Jos henkilö muuttaa Suomesta Sveitsiin asumaan ja eroaa Suomen sairausvakuutuksesta, hänet otetaan lästään riippumatta Sveitsin asianomaisen viranomaisen osoittaman tunnustetun sairaskassan jäseneksi ja hänet vakuutetaan sairaanhoitoa ja sairauspäivärahaa varten edellyttäen, että hän

— täyttää muut sääntöjen mukaiset liittymisehdot,

— hakee liittämistä kolmen kuukauden kuluessa Suomen vakuutuksesta eroamisestaan ja

— ei muuta yksinomaisesti saadaakaan kyllä- tai muuta hoitoa.

b. Mainitun henkilön aviovaimolla ja alle kaksikymmentä vuotiailla lapsilla on sairaanhoitovakuutuksen osalta oikeus tulla liitetyiksi tunnustetun sairaskassan piiriin, jos he täyttävät edellä esitetyt ehdot.

c. Jotta henkilö saisi oikeuden sairaskassan sääntöjen mukaiseen etuuteen otetaan huomioon hänen Suomen sairausvakuutuksessa täyttämänsä vakuutuskaudet. Äitiyteen liittyvien etuuksien osalta ne otetaan huomioon vain, jos vakuutettu on kuulunut kolmen kuukauden ajan sveitsiläiseen sairaskassaan.

11 artikla

Suomen sairausvakuutuslainsäädännön mukaisen äitiysrahan saamista varten otetaan huomioon tunnustettujen sveitsiläisten sairaskassojen sääntöjen mukaan täytetyt sairausvakuutuskaudet.

Toinen luku: Työkyvyttömyys, vanhuus ja kuolema

A. Sveitsin lainsäädännön soveltaminen

12 artikla

(1) Sveitsissä asuvilla Suomen kansalaisilla on oikeus Sveitsin työkyvyttömyysvakuutuksen kuntoutukseen, jos he välittömästi ennen työkyvyttömyyden alkamista ovat vähintään vuoden ajan suorittaneet maksuja Sveitsin eläkevakuutukseen.

(2) Aviovaimoilla ja leskillä, jotka eivät käy ansiotyössä sekä alaikäisillä lapsilla on oikeus

a. Verlegt eine Person ihren Wohnort von Finnland nach der Schweiz und scheidet sie aus der finnischen gesetzlichen Krankenversicherung aus, so wird sie ungeachtet ihres Alters in eine der anerkannten Krankenkassen, die von der schweizerischen zuständigen Behörde bezeichnet werden, aufgenommen und für Krankenpflege und Krankengeld versichert, sofern sie

— die übrigen statutarischen Aufnahmebedingungen erfüllt,

— sich innerhalb von drei Monaten seit ihrem Ausscheiden aus der finnischen Versicherung um die Aufnahme bewirbt und

— nicht ausschliesslich zu Kur- und Heilzwecken übersiedelt.

b. Das Recht zur Aufnahme in eine anerkannte Krankenkasse steht bezüglich der Krankenpflegeversicherung der Ehefrau und den Kindern unter zwanzig Jahren der genannten Person zu, wenn sie die vorerwähnten Bedingungen erfüllen.

c. Für den Erwerb des Leistungsanspruchs gemäss den Statuten der Krankenkasse werden die in der finnischen gesetzlichen Krankenversicherung zurückgelegten Versicherungszeiten berücksichtigt, bezüglich der Leistungen im Falle von Mutterschaft jedoch nur, wenn die Versicherte seit drei Monaten einer schweizerischen Krankenkasse angehört.

Artikel 11

Für den Erwerb des Mutterschaftsgeldes nach der finnischen Gesetzgebung über die Krankenversicherung werden die gemäss den Statuten der schweizerischen anerkannten Krankenkassen zurückgelegten Krankenversicherungszeiten berücksichtigt.

Zweites Kapitel: Invalidität, Alter und Tod

A. Anwendung der schweizerischen Gesetzgebung

Artikel 12

(1) Finnische Staatsangehörige, die in der Schweiz wohnen, haben Anspruch auf Eingliederungsmassnahmen der schweizerischen Invalidenversicherung, wenn sie unmittelbar vor Eintritt der Invalidität während mindestens eines vollen Jahres Beiträge an die schweizerische Rentenversicherung entrichtet haben.

(2) Nichterwerbstätige Ehefrauen und Witwen sowie minderjährige Kinder finnischer Staatsan-

Sveitsin työkyvyttömyysvakuutuksen kuntoutukseen niin kauan kuin heidän asuinpaikkansa on Sveitsissä edellyttäen, että he ovat Suomen kansalaisia ja että he ovat välittömästi ennen työkyvyttömyyden alkamista asuneet yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan Sveitsissä. Alaikäisillä lapsilla on lisäksi oikeus tällaiseen kuntoutukseen, jos heidän asuinpaikkansa on Sveitsissä ja jos he ovat joko syntyneet siellä vammaisina tai ovat asuneet siellä yhtäjaksoisesti syntymästään lähtien.

13 artikla

(1) Suomen kansalaisilla on samoin edellytyksin kuin Sveitsin kansalaisilla oikeus Sveitsin työkyvyttömyysvakuutuksen varsinaisiin eläkkeisiin ja avuttomuuskorvauksiin ellei 2 ja 3 kappalessa toisin määrätä.

(2) Mikäli Sveitsin lainsäädännön mukaan oikeus varsinaisiin eläkkeisiin on riippuvainen olemassaolevasta vakuutussuhteesta, pidetään tämän lainsäädännön mukaisina vakuutettuina myös Suomen kansalaisia, jotka Sveitsin lainsäädännön mukaisen vakuutustapahtuman ajankohtana asuvat Suomessa tai ovat siellä eläkevakuutettuina.

(3) Varsinaisia eläkkeitä vakuutetuille, jotka ovat vähemmän kuin puoliksi työkyvyttömiä, myönnetään Suomen kansalaisille niin kauan kuin heidän asuinpaikkansa on Sveitsissä.

14 artikla

(1) Suomen kansalaisilla ja heidän edunsaajillaan on samoin edellytyksin kuin Sveitsin kansalaisilla ja näiden edunsaajilla oikeus Sveitsin vanhuus- ja perhevakuutuksen varsinaisiin eläkkeisiin ja avuttomuuskorvauksiin ellei 2—4 kappaleessa toisin määrätä.

(2) Jos Suomen kansalaisella tai hänen edunsaajallaan, joka ei asu Sveitsissä, on oikeus Sveitsin vanhuus- ja perhevakuutuksen varsinaiseen osaeläkkeeseen, joka on määrältään korkeintaan yksi kymmenesosa vastaavasta varsinaisesta täydestä eläkkeestä, myönnetään hänelle osaeläkkeen asemesta kertakaikkinen korvaus sen eläkkeen raha-arvon suuruisena, joka tulisi suorittaa Sveitsin lainsäädännön mukaisen vakuutustapahtuman sattuessa. Jos Suomen kansalainen tai hänen edunsaajansa, joka on saanut tällaista osaeläkettä, lähtee Sveitsistä lopullisesti, myön-

gehörigkeit haben, solange sie in der Schweiz Wohnsitz haben, Anspruch auf Eingliederungsmassnahmen der schweizerischen Invalidenversicherung, wenn sie unmittelbar vor Eintritt der Invalidität ununterbrochen während mindestens eines Jahres in der Schweiz gewohnt haben. Minderjährigen Kindern steht der Anspruch auf solche Massnahmen ausserdem zu, wenn sie in der Schweiz Wohnsitz haben und dort entweder invalid geboren sind oder seit der Geburt ununterbrochen gewohnt haben.

Artikel 13

(1) Finnische Staatsangehörige haben unter den gleichen Voraussetzungen wie Schweizer Bürger Anspruch auf die ordentlichen Renten und die Hilflosenentschädigungen der schweizerischen Invalidenversicherung; die Absätze 2 und 3 bleiben vorbehalten.

(2) Soweit nach der schweizerischen Gesetzgebung der Anspruch auf ordentliche Renten vom Bestehen eines Versicherungsverhältnisses abhängig ist, gelten als Versicherte im Sinne dieser Gesetzgebung auch finnische Staatsangehörige, die im Zeitpunkt des Versicherungsfalles nach der schweizerischen Gesetzgebung in Finnland wohnen oder dort rentenversichert sind.

(3) Ordentliche Renten für Versicherte, die weniger als zur Hälfte invalid sind, werden finnischen Staatsangehörigen gewährt, solange sie ihren Wohnsitz in der Schweiz haben.

Artikel 14

(1) Finnische Staatsangehörige und ihre Hinterlassenen haben unter den gleichen Voraussetzungen wie Schweizer Bürger und deren Hinterlassene Anspruch auf die ordentlichen Renten und die Hilflosenentschädigungen der schweizerischen Alters- und Hinterlassenenversicherung; die Absätze 2 bis 4 bleiben vorbehalten.

(2) Hat ein finnischer Staatsangehöriger oder sein Hinterlassener, der nicht in der Schweiz wohnt, Anspruch auf eine ordentliche Teilrente der schweizerischen Alters- und Hinterlassenenversicherung, die höchstens ein Zehntel der entsprechenden ordentlichen Vollrente beträgt, so wird ihm an Stelle der Teilrente eine einmalige Abfindung in der Höhe des Barwertes der Rente gewährt, die bei Eintritt des Versicherungsfalles nach der schweizerischen Gesetzgebung geschuldet wird. Verlässt ein finnischer Staatsangehöriger oder sein Hinterlassener, der eine solche

netään hänelle niin ikään vastaavanlainen korvaus, joka vastaa tämän eläkkeen raha-arvoa muuton ajankohtana.

(3) Jos varsinaisen osaeläkkeen määrä on enemmän kuin kymmenesosa mutta korkeintaan viidesosa vastaavasta varsinaisesta täydestä eläkkeestä, voi Suomen kansalainen, joka ei asu Sveitsissä tai joka lähtee sieltä lopullisesti, valita joko eläkkeen maksamisen tai korvauksen. Tämä valinta on tehtävä eläkkeen määräämismenettelyn kuluessa, jos Suomen kansalainen vakuutustapahtuman sattuessa oleskelee Sveitsin ulkopuolella, tai maasta poistuttaessa, jos hän on Sveitsissä jo saanut eläkettä.

(4) Sveitsin vakuutuksen suoritettua kertakaikkisen korvauksen ei etuuksiin oikeutetulla eikä hänen edunsaajillaan ole enää minkäänlaisia oikeuksia tähän vakuutukseen suoritettujen maksujen perusteella.

15 artikla

(1) Suomen kansalaisilla on samoin edellytyksin kuin Sveitsin kansalaisilla oikeus Sveitsin eläkevakuutuksen ylimääräisiin eläkkeisiin, jos he ovat välittömästi ennen sitä ajankohtaa, josta alkaen eläkettä haetaan asuneet Sveitsissä, vanhuuseläketapauksessa yhtäjaksoisesti vähintään kymmenen vuoden ajan sekä perhe- ja työkyvyttömyyseläke- tai jossakin nämä etuudet korvaavassa vanhuuseläketapauksessa yhtäjaksoisesti vähintään viiden vuoden ajan.

(2) Ennen tämän sopimuksen voimaantuloa maksetut palautukset Sveitsin vanhuus- ja perhevakuutukselle suoritetuista maksuista samoin kuin 14 artiklan 2 ja 3 kappaleen mukaiset kertakaikkiset korvaukset eivät estä ylimääräisten eläkkeiden myöntämistä 1 kappaleen mukaan; näissä tapauksissa kuitenkin palautetut maksut tai maksettu korvaus otetaan huomioon maksettavissa eläkkeissä.

16 artikla

Sveitsin eläkevakuutuksen ylimääräiset eläkkeet, avustumuuskorvaukset ja apuvälineet myönnetään vain Sveitsissä asuvalle henkilölle.

Teilrente bezogen hat, die Schweiz endgültig, so wird ihm ebenfalls eine entsprechende Abfindung gewährt, die dem Barwert dieser Rente im Zeitpunkt der Ausreise entspricht.

(3) Beträgt die ordentliche Teilrente mehr als ein Zehntel, aber höchstens ein Fünftel der entsprechenden ordentlichen Vollrente, so kann der finnische Staatsangehörige, der nicht in der Schweiz wohnt oder der diese endgültig verlässt, zwischen der Ausrichtung der Rente oder einer Abfindung wählen. Diese Wahl ist im Verlaufe des Rentenfestsetzungsverfahrens zu treffen, falls sich der finnische Staatsangehörige bei Eintritt des Versicherungsfalles ausserhalb der Schweiz anfählt, oder bei Verlassen des Landes, falls er in der Schweiz bereits eine Rente bezogen hat.

(4) Nach Auszahlung der einmaligen Abfindung durch die schweizerische Versicherung können weder der Berechtigte noch seine Hinterlassenen gegenüber dieser Versicherung irgendwelche Ansprüche aus den bis dahin entrichteten Beiträgen mehr geltend machen.

Artikel 15

(1) Finnische Staatsangehörige haben unter den gleichen Voraussetzungen wie Schweizer Bürger Anspruch auf die ausserordentlichen Renten der schweizerischen Rentenversicherung, sofern sie unmittelbar vor dem Zeitpunkt, von welchem an die Rente verlangt wird, im Falle einer Altersrente ununterbrochen während mindestens zehn Jahren und im Falle einer Hinterlassenenrente, einer Invalidenrente oder einer diese Leistungen ablösenden Altersrente ununterbrochen während mindestens fünf Jahren in der Schweiz gewohnt haben.

(2) Vor Inkrafttreten dieses Abkommens erfolgte Rückvergütungen von an die schweizerische Alters- und Hinterlassenenversicherung entrichteten Beiträgen sowie einmalige Abfindungen gemäss Artikel 14 Absätze 2 und 3 stehen der Gewährung von ausserordentlichen Renten nach Absatz 1 nicht entgegen; in diesen Fällen werden jedoch die rückvergüteten Beiträge beziehungsweise die ausbezahlte Abfindung mit den auszuzahlenden Renten verrechnet.

Artikel 16

Die ausserordentlichen Renten, die Hilflosenentschädigungen und die Hilfsmittel der schweizerischen Rentenversicherung werden nur bei Wohnsitz in der Schweiz gewährt.

B. Suomen lainsäädännön soveltaminen

17 artikla

Sveitsin kansalaisilla on samoin edellytyksin kuin Suomen kansalaisilla oikeus Suomen invalidihuolto- ja invalidirahaetuksiin.

18 artikla

Jos henkilö työkyvyttömäksi tullessaan ei muutoin täytä Suomen työeläkejärjestelmän asumiskausivaatimusta, kaudet, jotka hän on oman työnsä perusteella kuulunut Sveitsin eläkevakuutuksen piiriin, rinnastetaan Suomessa asumiskautiin mikäli ne eivät ole päällekkäisiä.

19 artikla

(1) Sveitsin kansalaiset, joille on Suomessa myönnetty vanhuus- tai työkyvyttömyyseläke Suomen kansaneläkelain mukaan tai perhe-eläke Suomen perhe-eläkelain mukaan, säilyttävät muuttaessaan Sveitsiin oikeuden eläkkeeseen samoin edellytyksin kuin Suomesta Sveitsiin muuttavat Suomen kansalaiset.

(2) Sveitsissä asuvalla Sveitsin kansalaisella, jota pidetään työkyvyttömänä Suomen kansaneläkelain mukaan ja joka saa Sveitsin työkyvyttömyysvakuutuksen kokonaista työkyvyttömyyseläkettä, on oikeus Suomen kansaneläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen pohjaosaan, jos hän on 16 vuotta täytettyään asunut yhtäjaksoisesti vähintään viiden vuoden ajan Suomessa.

(3) Sveitsissä tai Suomessa asuvilla Sveitsin kansalaisilla, jotka eivät täytä Suomen kansaneläkelain vanhuuseläkkeen saamiseksi säädettyjä Suomessa asumista koskevia edellytyksiä, on muiden edellytysten täytyessä oikeus vanhuuseläkkeen pohjaosaan, jos he täytettyään 16 vuotta ovat asuneet yhtäjaksoisesti vähintään viiden vuoden ajan Suomessa.

(4) Sveitsissä tai Suomessa asuvilla Sveitsin kansalaisilla, jotka eivät täytä Suomen perhe-eläkelain säädettyjä lesken ja vainajan Suomessa asumista koskevia edellytyksiä, on muiden edellytysten täytyessä oikeus leskeneläkkeen pohjaosaan, jos vainaja oli Sveitsin kansalainen ja sekä hän että hänen leskensä täytettyään 16 vuotta ovat asuneet yhtäjaksoisesti vähintään viiden vuo-

B. Anwendung der finnischen Gesetzgebung

Artikel 17

Schweizer Bürger haben unter den gleichen Voraussetzungen wie finnische Staatsangehörige Anspruch auf die Leistungen der finnischen Invalidenfürsorge und des Invalidengeldes.

Artikel 18

Erfüllt eine Person bei Eintritt der Invalidität nicht die Wohnzeiterfordernisse der finnischen Beschäftigtenrentensysteme, so werden die Zeiten, in denen sie auf Grund ihrer eigenen Beschäftigung der schweizerischen Rentenversicherung unterstellt war, den Wohnzeiten in Finnland gleichgestellt, soweit sich diese Zeiten nicht überschneiden.

Artikel 19

Schweizer Bürger, denen in Finnland Alters- oder Invalidenrente nach dem finnischen Volksrentengesetz oder Familienrente nach dem finnischen Familienrentengesetz gewährt worden ist, behalten, wenn sie den Aufenthalt in die Schweiz verlegen, unter denselben Voraussetzungen wie finnische Staatsangehörige, die ihren Aufenthalt in die Schweiz verlegen, den Anspruch auf Rente.

(2) Ein in der Schweiz wohnender Schweizer Bürger, der als arbeitsunfähig nach dem finnischen Volksrentengesetz betrachtet wird und eine ganze Invalidenrente der schweizerischen Invalidenversicherung bezieht, hat Anspruch auf den Grundbetrag der Invalidenrente nach dem finnischen Volksrentengesetz, wenn er nach dem vollendeten 16. Lebensjahr mindestens fünf Jahre lang ununterbrochen in Finnland gewohnt hat.

(3) In der Schweiz oder in Finnland wohnende Schweizer Bürger, die die Wohnsitzerfordernisse des finnischen Volksrentengesetzes in bezug auf Altersrente nicht erfüllen, haben, wenn alle übrigen Voraussetzungen erfüllt sind, Anspruch auf den Grundbetrag der Altersrente, wenn sie nach dem vollendeten 16. Lebensjahr mindestens fünf Jahre lang ununterbrochen in Finnland gewohnt haben.

(4) In der Schweiz oder in Finnland wohnende Schweizer Bürger, die die Wohnsitzerfordernisse des finnischen Familienrentengesetzes in bezug auf Witwenrente nicht erfüllen, haben, wenn alle übrigen Voraussetzungen erfüllt sind, Anspruch auf den Grundbetrag der Witwenrente, wenn sie nach dem vollendeten 16. Lebensjahr mindestens fünf Jahre lang ununterbrochen in

den ajan Suomessa ja vainaja kuollessaan asui Sveitsin kansalaisena Sveitsissä tai Suomessa.

(5) Sveitsissä tai Suomessa asuvilla Sveitsin kansalaisilla, jotka eivät täytä Suomen perhe-eläkelaisa säädettyjä lapsen ja vainajan Suomessa asumista koskevia edellytyksiä, on muiden edellytysten täytyessä oikeus lapseneläkkeeseen, jos vainaja oli Sveitsin kansalainen ja täytettyään 16 vuotta oli asunut yhtäjaksoisesti vähintään viiden vuoden ajan Suomessa ja asui kuollessaan Sveitsissä tai Suomessa.

Finnland gewohnt haben und wenn der Verstorbene nach dem vollendeten 16. Lebensjahr mindestens fünf Jahre lang ununterbrochen in Finnland gewohnt hatte und am Todestage als Schweizer Bürger in der Schweiz oder in Finnland wohnte.

(5) In der Schweiz oder in Finnland wohnende Schweizer Bürger, die die Wohnsitzerfordernisse des finnischen Familienrentengesetzes in bezug auf Waisenrente nicht erfüllen, haben, wenn alle übrigen Voraussetzungen erfüllt sind, Anspruch auf Waisenrente, wenn der Verstorbene nach dem vollendeten 16. Lebensjahr mindestens fünf Jahre lang ununterbrochen in Finnland gewohnt hatte und am Todestag als Schweizer Bürger in der Schweiz oder in Finnland wohnte.

Kolmas luku: Työtaturmat ja ammattitaudit

20 artikla

(1) Sopimusvaltion lainsäädännön mukaan vakuutetut henkilöt, joille sattuu toisen sopimusvaltion alueella työtaturma tai jotka saavat siellä ammattitaudin, voivat vaatia oleskelupaikkakunnan vakuutuslaitokselta kaikki tarvitseman sairanhoidetuudet.

(2) Jos henkilöillä on sopimusvaltion lainsäädännön mukaan työtaturman tai ammattitaudin perusteella oikeus sairanhoidetuksiin, ne myönnetään heille, vaikka he hoidon aikana muuttavatkin toisen sopimusvaltion alueelle. Muuttoa varten edellytetään suoritusvelvollisen laitoksen ennen muuttoa antama suostumus; se myönnetään, jos lääketieteelliset syyt eivät ole sitä vastaan.

(3) Sairanhoidetuudet, joihin 1 ja 2 kappaleessa mainituilla henkilöillä on oikeus, myönnetään oleskelupaikkakunnan vakuutuslaitosta koskevan lainsäädännön mukaan.

(4) Suoritusvelvollinen vakuutuslaitos korvaa sille vakuutuslaitokselle, joka on suorittanut etuuksia 1—3 kappaleita sovellettaessa, maksetun määrän hallintokustannuksia lukuunottamatta. Asianomaiset viranomaiset voivat sopia toisenlaisesta menettelystä.

21 artikla

(1) Jos jokin ammattitauti olisi korvattava kummankin sopimusvaltion lainsäädännön mu-

Drittes Kapitel: Arbeitsunfälle und Berufskrankheiten

Artikel 20

(1) Personen, die nach der Gesetzgebung des einen Vertragsstaates versichert sind und im Gebiet des anderen Vertragsstaates einen Arbeitsunfall erleiden oder sich eine Berufskrankheit zuziehen, können vom Träger des Aufenthaltsortes alle erforderlichen Sachleistungen verlangen.

(2) Haben Personen nach der Gesetzgebung des einen Vertragsstaates infolge eines Arbeitsunfalles oder einer Berufskrankheit Anspruch auf Sachleistungen, so werden ihnen diese auch gewährt, wenn sie während der Heilbehandlung ihren Aufenthaltsort in das Gebiet des anderen Vertragsstaates verlegen. Für eine solche Verlegung des Aufenthaltsortes ist die vorherige Zustimmung des leistungspflichtigen Trägers erforderlich; sie wird erteilt, wenn keine ärztlichen Einwände dagegen erhoben werden.

(3) Die Sachleistungen, welche die in den Absätzen 1 und 2 genannten Personen beanspruchen können, sind nach der Gesetzgebung zu gewähren, die für den Träger des Aufenthaltsortes gilt.

(4) Der leistungspflichtige Träger erstattet dem Träger, der in Anwendung der Absätze 1 bis 3 Leistungen erbracht hat, den aufgewendeten Betrag mit Ausnahme der Verwaltungskosten. Die zuständigen Behörden können ein anderes Verfahren vereinbaren.

Artikel 21

(1) Wäre eine Berufskrankheit nach der Gesetzgebung beider Vertragsstaaten zu entschädi-

kaan, etuuksia myönnetään vain sen sopimusvaltion lainsäädännön mukaan, jonka alueella viimeksi harjoitettiin sellaista työskentelyä, joka on omiaan aiheuttamaan sellaisen ammattitaudin.

(2) Sellaisen ammattitaudin pahentuessa, josta on myönnetty etuuksia 1 kappaleen mukaan, sovelletaan seuraavaa:

a. Jos henkilö ei ole enää harjoittanut työskentelyä, joka on omiaan aiheuttamaan sairauden tai pahenemisen, tai jos henkilö on harjoittanut sellaista työskentelyä vain sen sopimusvaltion alueella, jonka lainsäädännön mukaan etuudet on myönnetty, ne etuudet, joihin henkilöllä kyseisen sairauden pahenemisen johdosta voi olla oikeus, myönnetään vain tämän lainsäädännön mukaan;

b. jos henkilöllä on oikeus etuuksiin sen sopimusvaltion lainsäädännön mukaan, jonka alueella työskentely tapahtuu, siitä syystä, että ammattitauti on pahentunut hänen harjoittaessaan tämän sopimusvaltion alueella työskentelyä, jonka tämän sopimusvaltion lainsäädännön mukaan katsotaan olevan omiaan aiheuttamaan pahenemisen, tämän sopimusvaltion asianomainen vakuutuslaitos on velvollinen myöntämään etuuksia vain sairauden pahenemisen johdosta tätä sopimusvaltiota koskevan lainsäädännön mukaan.

22 artikla

(1) Määrättäessä sopimusvaltion lainsäädännön mukaan oikeudesta saada etuus ja työtataturman aiheuttamasta työkyvyn vähenemisen asteesta otetaan huomioon myös tapaturmat, joita toisen sopimusvaltion lainsäädännön mukaan pidetään työtataturmina.

(2) Jos peräkkäisistä työtataturmista seuraa etuuksia kummankin sopimusvaltion vakuutuksen perusteella, työkyvyn vähenemisen asteen mukaan laskettavien rahasuoritusten osalta sovelletaan seuraavia määräyksiä:

a. aikaisempaan työtataturmaan perustuvia rahasuorituksia maksetaan edelleen. Jos oikeus etuuteen perustuu vain 1 kappaleen soveltamiseen, asianomainen vakuutuslaitos maksaa rahasuoritukset työtataturman aiheuttaman työkyvyn vähenemisen asteen mukaan;

gen, so sind Leistungen nur nach der Gesetzgebung des Vertragsstaates zu gewähren, in dessen Gebiet zuletzt eine Beschäftigung ausgeübt wurde, die geeignet ist, eine solche Berufskrankheit zu verursachen.

(2) Bei Verschlimmerung einer Berufskrankheit, für die Leistungen nach Absatz 1 gewährt worden sind, gilt folgendes:

a. Hat eine Person nicht mehr eine Beschäftigung ausgeübt, die geeignet ist, die Krankheit oder die Verschlimmerung zu verursachen, oder hat die Person eine solche Beschäftigung nur im Gebiet des Vertragsstaates ausgeübt, nach dessen Gesetzgebung die Leistungen gewährt worden sind, so sind die Leistungen, worauf die Person infolge der Verschlimmerung der betreffenden Krankheit Anspruch haben kann, nur nach dieser Gesetzgebung zu gewähren;

b. beansprucht eine Person Leistungen nach der Gesetzgebung des Vertragsstaates, in dessen Gebiet die Beschäftigung ausgeübt wird, aus dem Grunde, dass eine Verschlimmerung der Berufskrankheit eingetreten ist, als sie im Gebiet dieses Vertragsstaates solche Beschäftigungen ausübte, die nach der Gesetzgebung dieses Vertragsstaates als geeignet angesehen werden, die Verschlimmerung zu verursachen, so ist der zuständige Träger dieses Vertragsstaates verpflichtet, Leistungen nur infolge der Verschlimmerung der Krankheit nach der für diesen Vertragsstaat geltenden Gesetzgebung zu gewähren.

Artikel 22

(1) Zur Feststellung des Leistungsanspruchs und des Grades der Minderung der Erwerbsfähigkeit auf Grund eines Arbeitsunfalles nach der Gesetzgebung des einen Vertragsstaates werden die Unfälle, die nach der Gesetzgebung des anderen Vertragsstaates als Arbeitsunfälle gelten, mitberücksichtigt.

(2) In den Fällen von nacheinander eingetretenen Arbeitsunfällen, welche Leistungen durch die Versicherungen beider Vertragsstaaten zur Folge haben, gelangen für die Geldleistungen, die nach dem Grad der Minderung der Erwerbsfähigkeit berechnet werden, folgende Bestimmungen zur Anwendung:

a. Geldleistungen für einen früher eingetretenen Arbeitsunfall werden weitergewährt. Besteht ein Leistungsanspruch nur bei Anwendung des Absatzes 1, so gewährt der zuständige Träger die Geldleistungen nach dem Grad der Minderung der Erwerbsfähigkeit auf Grund dieses Arbeitsunfalles;

b. uuden työtapaturman osalta asianomainen vakuutuslaitos laskee etuuden sen työtapaturman aiheuttaman työkyvyn vähenemisen asteen perusteella, joka sen on kansallisen lainsäädäntönsä nojalla otettava huomioon.

(3) 1 ja 2 kappale koskevat soveltuvien osin myös ammattitauteja.

IV OSA

Muita määräyksiä

23 artikla

Asianomaiset viranomaiset

a. sopivat tämän sopimuksen soveltamisen kannalta välttämättömistä toimenpanomääräyksistä;

b. ilmoittavat toisilleen kaikista lainsäädäntönsä muutoksista;

c. nimeävät yhdyselimet kanssakäymisen helpottamiseksi kummankin sopimusvaltion vakuutuslaitosten välillä.

24 artikla

(1) Sopimusvaltioiden vakuutuslaitokset ja viranomaiset antavat toisilleen apua tämän sopimuksen soveltamisessa samalla tavalla kuin ne soveltaisivat omaa lainsäädäntöään. Apu on periaatteessa maksutonta. Asianomaiset viranomaiset voivat kuitenkin sopia tiettyjen kustannusten korvaamisesta.

(2) Työkyvyttömyysasteen arviointia varten sopimusvaltioiden vakuutuslaitokset voivat ottaa huomioon toisen sopimusvaltion vakuutuslaitosten toimittamat tiedot ja lääkärintutkimusten tulokset. Laitokset saavat kuitenkin itse vapaasti valita tarkastuksen suorittavan lääkärin.

25 artikla

(1) Sopimusvaltion lainsäädännön säännöksiä, jotka koskevat asiakirjojen vapauttamista leimaverosta ja muista julkisista maksuista tai näiden maksujen ja verojen alentamista, sovelletaan myös toisen sopimusvaltion lainsäädännön perusteella esitettäviin vastaaviin asiakirjoihin.

(2) Sopimusvaltioiden asianomaiset viranomaiset tai vakuutuslaitokset hyväksyvät tätä sopimusta sovellettaessa esitettävät asiakirjat ilman diplo-

b. für den neuen Arbeitsunfall berechnet der zuständige Träger die Leistung nach dem Grad der Minderung der Erwerbsfähigkeit auf Grund des Arbeitsunfalles, den er gemäss der für ihn anwendbaren innerstaatlichen Gesetzgebung berücksichtigen muss.

(3) Die Absätze 1 und 2 gelten sinngemäss auch für Berufskrankheiten.

ABSCHNITT IV

Verschiedene Bestimmungen

Artikel 23

Die zuständigen Behörden

a. vereinbaren die für die Anwendung dieses Abkommens notwendigen Durchführungsbestimmungen;

b. unterrichten einander über alle Änderungen ihrer Gesetzgebung;

c. bezeichnen Verbindungsstellen zur Erleichterung des Verkehrs zwischen den Trägern der beiden Vertragsstaaten.

Artikel 24

(1) Die Träger und Behörden der Vertragsstaaten leisten einander bei der Durchführung dieses Abkommens Hilfe, wie wenn es sich um die Anwendung ihrer eigenen Gesetzgebung handelte. Die Hilfe ist grundsätzlich kostenlos; die zuständigen Behörden können jedoch die Rückerstattung bestimmter Kosten vereinbaren.

(2) Zur Bemessung des Invaliditätsgrades berücksichtigen die Träger jedes Vertragsstaates gegebenenfalls die von den Trägern des anderen Vertragsstaates gelieferten Auskünfte und ärztlichen Feststellungen. Das Recht, den Versicherten durch einen Arzt ihrer Wahl untersuchen zu lassen, bleibt ihnen indessen unbenommen.

Artikel 25

(1) Die durch die Gesetzgebung eines Vertragsstaates vorgesehene Befreiung oder Ermässigung von Stempelgebühren und Steuern für Schriftstücke und Urkunden, die gemäss dieser Gesetzgebung beizubringen sind, gelten auch für entsprechende Schriftstücke und Urkunden, die gemäss der Gesetzgebung des anderen Vertragsstaates beizubringen sind.

(2) Die zuständigen Behörden oder Träger der beiden Vertragsstaaten verzichten auf die diplomatische oder konsularische Beglaubigung der

maattisessa edustustossa tai konsuliedustustossa tapahtuvaa vahvistamista.

26 artikla

Hakemukset, selvitykset ja valitukset, jotka toisen sopimusvaltion lainsäädännön mukaan on tietyn määräajan kuluessa toimitettava tämän sopimusvaltion hallintoviranomaiselle, tuomioistuimelle tai sosiaalivakuutuslaitokselle, katsotaan määräajassa jätetyiksi, jos ne on jätetty toisen sopimusvaltion vastaavalle viranomaiselle, tuomioistuimelle tai laitokselle saman määräajan kuluessa. Tällaisissa tapauksissa asianomainen vastaanottaja merkitsee sille toimitettuun asiakirjaan saapumispäivämäärän ja toimittaa asiakirjan suoraan tai yhdyselinten välityksellä ensiksi mainitun sopimusvaltion asianomaiselle elimelle.

27 artikla

(1) Etuuksia tämän sopimuksen mukaan suorittavat vakuutuslaitokset voivat maksaa ne oman maansa valuutassa.

(2) Jos vakuutuslaitoksen on suoritettava maksuja toisessa sopimusvaltiossa olevalle vakuutuslaitokselle, ne on suoritettava viimeksi mainitun sopimusvaltion valuutassa.

(3) Jos sopimusvaltio antaa määräyksiä valuutaliikenteen rajoittamiseksi, sopivat sopimusvaltiot viipymättä toimenpiteistä varmistaakseen tämän sopimuksen mukaisten suoritusten molemminpuolisen maksamisen.

28 artikla

(1) Jos sopimusvaltion vakuutuslaitos on oikeudettomasti myöntänyt rahasuorituksia, voidaan oikeudettomasti maksettu rahamäärä pidättää vastaavasta etuudesta, johon on olemassa oikeus toisen sopimusvaltion lainsäädännön mukaan, tämän vakuutuslaitoksen hyväksi, mikäli toisen sopimusvaltion lainsäädäntö tämän sallii.

(2) Vastaavasti sovelletaan 1 kappaletta, jos sopimusvaltion lainsäädännön mukaisen sairaspäivärahan myöntäminen sattuu yhteen toisen sopimusvaltion lainsäädännön mukaisen eläkkeen myöntämisen kanssa.

(3) Jos sopimusvaltion vakuutuslaitos on maksanut etuuden ennakkoa toisen sopimusvaltion

Schriftstücke und Urkunden, welche in Anwendung dieses Abkommens vorzulegen sind.

Artikel 26

Gesuche, Erklärungen und Rechtsmittel, die in Anwendung der Gesetzgebung eines Vertragsstaates innerhalb einer bestimmten Frist bei einer Verwaltungsbehörde, einem Gericht oder Sozialversicherungsträger dieses Vertragsstaates einzureichen sind, gelten als fristgerecht eingereicht, wenn sie innert der gleichen Frist bei einer entsprechenden Behörde, einem entsprechenden Gericht oder Träger des anderen Vertragsstaates eingereicht werden. In solchen Fällen vermerkt die betreffende Stelle das Eingangsdatum auf dem eingereichten Schriftstück und leitet es unmittelbar oder durch Vermittlung der Verbindungsstellen an die zuständige Stelle des ersten Vertragsstaates weiter.

Artikel 27

(1) Die Träger, die nach diesem Abkommen Leistungen zu erbringen haben, werden durch Zahlung in ihrer Landeswährung von ihrer Verpflichtung befreit.

(2) Hat ein Träger an einen Träger des anderen Vertragsstaates Zahlungen vorzunehmen, so sind diese in der Währung des zweiten Vertragsstaates zu leisten.

(3) Falls ein Vertragsstaat Bestimmungen zur Einschränkung des Devisenverkehrs erlassen sollte, so vereinbaren die Vertragsstaaten unverzüglich Massnahmen, um die Überweisung der gemäss diesem Abkommen beiderseits geschuldeten Beträge sicherzustellen.

Artikel 28

(1) Hat der Träger eines Vertragsstaates Geldleistungen zu Unrecht gewährt, so kann der zu Unrecht gezahlte Betrag von einer entsprechenden Leistung, auf die nach der Gesetzgebung des anderen Vertragsstaates Anspruch besteht, zugunsten dieses Trägers einbehalten werden, soweit die Gesetzgebung des zweiten Vertragsstaates dies zulässt.

(2) Absatz 1 gilt entsprechend, wenn die Gewährung von Krankengeld nach der Gesetzgebung des einen Vertragsstaates mit der Gewährung einer Rente nach der Gesetzgebung des anderen Vertragsstaates zusammentrifft.

(3) Hat der Träger eines Vertragsstaates einen Vorschuss im Hinblick auf den Anspruch auf

lainsäädännön mukaisen etuusoikeuden osalta, on maksettu rahamäärä pidätettävä etuudesta tämän vakuutuslaitoksen hyväksi.

(4) Jos henkilöllä on sopimusvaltion lainsäädännön mukaan oikeus rahasuoritukseen ajalta, jolta toisen sopimusvaltion sosiaalihuoltoelin on myöntänyt hänelle tai hänen omaisilleen etuusia, on tämä rahasuoritus pidätettävä korvaukseen oikeutetun sosiaalihuoltoelimen pyynnöstä tämän elimen hyväksi, ikään kuin se olisi ensiksi mainitun sopimusvaltion alueella oleva sosiaalihuoltoelin.

29 artikla

(1) Jos henkilöllä on sopimusvaltion lainsäädännön mukaan oikeus saada korvausta toisen sopimusvaltion alueella sattuneesta vahingosta ja hänellä on viimeksi mainitun valtion lainsäädännön mukaan oikeus vaatia vahingonkorvausta kolmannelta henkilöltä, siirtyy korvausvaade ensiksi mainitun sopimusvaltion suoritusvelvolliselle vakuutuslaitokselle sitä koskevan lainsäädännön mukaan. Toinen sopimusvaltio tunnustaa tämän siirtymisen. Edellytyksenä on, että myös samaa vakuutusalaa koskeva toisen sopimusvaltion lainsäädäntö mahdollistaa korvausvaateen siirtymisen.

(2) Jos kummankin sopimusvaltion vakuutuslaitoksilla on 1 kappaletta sovellettaessa etuuskien takia samaan vahinkotapaukseen perustuva korvausvaade, ne ovat molemmat velkojia. Toisiinsa nähden ne ovat tasausvelvollisia niiden maksettaviksi kuuluvien suoritusten mukaisessa suhteessa.

30 artikla

(1) Sopimusvaltioiden asianomaiset viranomaiset selvittävät keskenään tämän sopimuksen toimeenpanoon liittyvät vaikeudet.

(2) Mikäli erimielisyyttä ei tällä tavoin voida selvittää, se alistetaan jommankumman sopimusvaltion pyynnöstä välimiesoikeuden ratkaistavaksi.

(3) Välimiesoikeus muodostetaan kussakin tapauksessa erikseen siten, että kumpikin sopimusvaltio määrää yhden jäsenen ja nämä kaksi jäsentä sopivat jonkin kolmannen valtion kansalaisen valitsemisesta puheenjohtajaksi, jonka molempien sopimusvaltioiden hallitukset määräävät. Jä-

eine Leistung nach der Gesetzgebung des anderen Vertragsstaates gezahlt, so ist der gezahlte Betrag von der Nachzahlung zugunsten dieses Trägers einzubehalten.

(4) Hat eine Person nach der Gesetzgebung eines Vertragsstaates Anspruch auf eine Geldleistung für einen Zeitraum, für den ihr oder ihren Familienangehörigen von einem Fürsorgeträger des anderen Vertragsstaates Leistungen gewährt worden sind, so ist diese Geldleistung auf Ersuchen und zugunsten des ersatzberechtigten Fürsorgeträgers einzubehalten, als sei dieser ein Fürsorgeträger mit Sitz im Gebiet des ersten Vertragsstaates.

Artikel 29

(1) Hat eine Person, der nach der Gesetzgebung des einen Vertragsstaates Leistungen für einen Schaden zustehen, der im Gebiet des anderen Vertragsstaates eingetreten ist, nach dessen Gesetzgebung gegen einen Dritten Anspruch auf Ersatz des Schadens, so geht der Ersatzanspruch auf den leistungspflichtigen Träger des ersten Vertragsstaates nach der für ihn geltenden Gesetzgebung über; der zweite Vertragsstaat erkennt diesen Übergang an. Voraussetzung ist, dass auch die für den gleichen Versicherungszweig geltende Gesetzgebung des zweiten Vertragsstaates den Übergang des Ersatzanspruchs vorsieht.

(2) Haben Träger beider Vertragsstaaten in Anwendung des Absatzes 1 wegen Leistungen auf Grund desselben Schadensfalles Ersatzanspruch, so sind sie Gesamtgläubiger. Im Innenverhältnis sind sie anteilig im Verhältnis der von ihnen zu erbringenden Leistungen ausgleichspflichtig.

Artikel 30

(1) Aus der Durchführung dieses Abkommens sich ergebende Schwierigkeiten werden von den zuständigen Behörden der Vertragsstaaten im gegenseitigen Einvernehmen geregelt.

(2) Kann eine Streitigkeit auf diese Weise nicht beigelegt werden, so wird sie auf Verlangen eines Vertragsstaates einem Schiedsgericht unterbreitet.

(3) Das Schiedsgericht wird von Fall zu Fall gebildet, indem jeder Vertragsstaat ein Mitglied bestellt und beide Mitglieder sich auf den Angehörigen eines dritten Staates als Obmann einigen, der von den Regierungen beider Vertragsstaaten bestellt wird. Die Mitglieder werden

senet määrätään kahden kuukauden ja puheenjohtajan kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä lukien, jona sopimusvaltio on ilmoittanut toiselle sopimusvaltiolle haluavansa alistaa riidan välimiesoikeuden ratkaistavaksi.

(4) Siinä tapauksessa, ettei 3 kappaleessa mainittuja määräaikoja noudateta, kumpikin sopimusvaltio voi, ellei toisin sovita, kääntyä Kansainvälisen tuomioistuimen presidentin puoleen pyytäen häntä suorittamaan tarvittavat nimitykset. Jos presidentti on jommankumman sopimusvaltion kansalainen tai jos hän on muusta syystä esteellinen, suorittaa varapresidentti nimitykset. Jos varapresidenttikin on jommankumman sopimusvaltion kansalainen tai jos hänkin on esteellinen, suorittaa nimitykset se tuomioistuimen arvojärjestyksessä seuraava jäsen, joka ei ole kummankaan sopimusvaltion kansalainen.

(5) Välimiesoikeus tekee ratkaisunsa äänteneemmistöllä sopimuspuolten välisten sopimusten ja yleisen kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Sen ratkaisut ovat sitovia. Kumpikin sopimusvaltio vastaa jäsenensä kustannuksista sekä välimiesmenettelyyn osallistumisestaan aiheutuvista kustannuksista. Sopimusvaltiot vastaavat yhtä suurella osuudella puheenjohtajan osalta aiheutuvista ja muista kustannuksista. Välimiesoikeus voi päättää jostakin muusta järjestelystä kustannusten osalta. Muilta osin välimiesoikeus järjestellee menettelynsä itse.

V OSA

Siirtymä- ja loppumääräyksiä

31 artikla

(1) Tätä sopimusta sovelletaan myös ennen sen voimaantuloa sattuneisiin vakuutustapahtumiin. Kuitenkin myönnetään Sveitsin tapaturmavakuutuksen eläkeitä muista kuin työtapaturmista vain vakuutetuille itselleen tai heidän leskilleen ja orvoilleen.

(2) Tämä sopimus ei anna oikeutta etuuksiin sopimuksen voimaantuloa edeltäneeltä ajalta.

(3) Tämän sopimuksen mukaisen etuutta koskevan oikeuden vahvistamista varten otetaan huomioon myös kaikki vakuutuskaudet, jotka on täytetty sopimusvaltion lainsäädännön mukaan ennen tämän sopimuksen voimaantuloa.

innerhalb von zwei Monaten, der Obmann innerhalb von drei Monaten bestellt, nachdem der eine Vertragsstaat dem anderen mitgeteilt hat, dass er die Streitigkeit einem Schiedsgericht unterbreiten will.

(4) Werden die in Absatz 3 genannten Fristen nicht eingehalten, so kann in Ermangelung einer anderen Vereinbarung jeder Vertragsstaat den Präsidenten des Internationalen Gerichtshofes bitten, die erforderlichen Ernennungen vorzunehmen. Ist der Präsident Staatsangehöriger eines Vertragsstaates oder ist er aus einem anderen Grund verhindert, so soll der Vizepräsident die Ernennungen vornehmen. Ist auch der Vizepräsident Staatsangehöriger eines Vertragsstaates oder ist auch er verhindert, so soll das im Rang nächstfolgende Mitglied des Gerichtshofes, das nicht Staatsangehöriger eines Vertragsstaates ist, die Ernennungen vornehmen.

(5) Das Schiedsgericht entscheidet mit Stimmenmehrheit auf Grund der zwischen den Parteien bestehenden Verträge und des allgemeinen Völkerrechts. Seine Entscheidungen sind bindend. Jeder Vertragsstaat trägt die Kosten seines Mitgliedes sowie seiner Vertretung in dem Verfahren vor dem Schiedsgericht. Die Kosten des Obmanns sowie die sonstigen Kosten werden von den Vertragsstaaten zu gleiche Teilen getragen. Das Schiedsgericht kann eine andere Kostenregelung treffen. Im übrigen regelt das Schiedsgericht sein Verfahren selbst.

ABSCHNITT V

Übergangs- und Schlussbestimmungen

Artikel 31

(1) Dieses Abkommen gilt auch für die vor seinem Inkrafttreten eingetretenen Versicherungsfälle. Jedoch werden Renten der schweizerischen Unfallversicherung für Nichtberufsunfälle nur den Versicherten selbst oder ihren Witwen und Waisen gewährt.

(2) Dieses Abkommen begründet keine Leistungsansprüche für Zeiten vor seinem Inkrafttreten.

(3) Für die Feststellung eines Leistungsanspruchs nach diesem Abkommen werden auch alle Versicherungszeiten berücksichtigt, die nach der Gesetzgebung eines Vertragsstaates vor Inkrafttreten dieses Abkommens zurückgelegt worden sind.

(4) Sopimusvaltion eläkevakuutukselle suoritettuja maksuja, jotka on hyvitetty toisen sopimusvaltion kansalaisille ja näiden edunsaajille, ei voida suorittaa uudelleen tälle vakuutukselle. Näistä maksuista ei voida johtaa enää oikeuksia mainittuun vakuutukseen nähden.

(5) Tätä sopimusta ei sovelleta etuusoikeuksiin, jotka on korvattu kertasuorituksena tai maksun hyvityksenä.

32 artikla

(1) Aikaisemmat päätökset eivät estä sopimuksen soveltamista.

(2) Henkilöiden, joiden eläke on vahvistettu ennen tämän sopimuksen voimaantuloa, oikeudet etuuksiin vahvistetaan hakemuksesta tämän sopimuksen perusteella uudelleen. Uudelleen vahvistaminen voi tapahtua myös viran puolesta. Uudelleen vahvistaminen ei missään tapauksessa saa johtaa etuuksiin oikeutettujen siihenastisten etuusoikeuksien pienenemiseen.

33 artikla

Aikaisempiin vakuutustapahtumiin perustuvien 32 artiklan 2 kappaleen nojalla toteutettavien oikeuksien osalta sopimusvaltioiden lainsäädännön mukaiset määräajat ja vanhentumisajat alkavat aikaisintaan tämän sopimuksen voimaantulosta.

34 artikla

Oheinen päättöpöytäkirja on tämän sopimuksen erottamaton osa.

35 artikla

(1) Tämä sopimus on ratifioitava. Ratifioimiskirjat vaihdetaan niin pian kuin mahdollista Helsingissä.

(2) Sopimus tulee voimaan ratifioimiskirjojen vaihtoa seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä.

36 artikla

(1) Tämä sopimus tehdään yhden vuoden ajaksi. Sopimuksen voimassaolo jatkuu vuosittain, jollei jompikumpi sopimusvaltioista irtisano sitä kolmea kuukautta ennen vuoden pituisen määräajan päättymistä.

(2) Jos sopimuksen voimassaolo päättyy irtisanomisen vuoksi, sen määräykset ovat edelleen

(4) Die an die Rentenversicherung des einen Vertragsstaates entrichteten Beiträge, die den Staatsangehörigen des anderen Vertragsstaates und deren Hinterlassenen rückvergütet worden sind, können nicht erneut an diese Versicherung überwiesen werden. Aus diesen Beiträgen können gegenüber der genannten Versicherung keine Rechte mehr abgeleitet werden.

(5) Dieses Abkommen gilt nicht für Ansprüche, die durch Abfindung oder Beitragsrückvergütung abgegolten worden sind.

Artikel 32

(1) Frühere Entscheide stehen der Anwendung des Abkommens nicht entgegen.

(2) Ansprüche von Personen, deren Rente vor dem Inkrafttreten dieses Abkommens festgestellt worden ist, werden auf Antrag nach diesem Abkommen neu festgestellt. Die Neufeststellung kann auch von Amtes wegen erfolgen. Eine Neufeststellung darf keinesfalls zu einer Minderung der bisherigen Ansprüche der Berechtigten führen.

Artikel 33

Für Ansprüche, die auf Grund früherer Versicherungsfälle nach Artikel 32 Absatz 2 geltend gemacht werden, beginnen die Fristen zur Geltendmachung sowie die Verjährungsfristen nach den Gesetzgebungen der Vertragsstaaten frühestens mit dem Zeitpunkt des Inkrafttretens dieses Abkommens.

Artikel 34

Das beiliegende Schlussprotokoll ist Bestandteil dieses Abkommens.

Artikel 35

(1) Dieses Abkommen bedarf der Ratifikation; die Ratifikationsurkunden werden sobald als möglich in Helsinki ausgetauscht.

(2) Es tritt am ersten Tage des zweiten auf den Austausch der Ratifikationsurkunden folgenden Monats in Kraft.

Artikel 36

(1) Dieses Abkommen wird für die Dauer eines Jahres abgeschlossen. Es erneuert sich stillschweigend von Jahr zu Jahr, wenn es nicht von einem Vertragsstaat drei Monate vor Ablauf der Jahresfrist gekündigt wird.

(2) Tritt das Abkommen infolge Kündigung ausser Kraft, so gelten seine Bestimmungen für

voimassa siihen mennessä ansaittuihin etuusoi-
keuksiin nähden. Rajoittavaa lainsäädäntöä, joka
poistaa ulkomailla oleskelun tähden oikeuden
etuuteen tai koskee etuuden lepäämistä tai lak-
kauttamista, ei sovelleta edellä mainittuihin
etuuksiin.

Tämän vakuudeksi sopimusvaltioiden valtuu-
tetut ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen ja
varustaneet sen sineteillään.

Tehty Bernissä 28 päivänä kesäkuuta 1985
kahtena alkuperäiskappaleena, toinen suomen,
toinen saksan kielellä molempien tekstien ollessa
yhtä todistusvoimaiset.

Suomen Tasavallan hallituksen puolesta:

Richard Tötterman

Sveitsin liittoneuvoston puolesta:

Jean-Daniel Baechtold

die bis dahin erworbenen Leistungsansprüche
weiter. Einschränkende Rechtsvorschriften über
den Ausschluss eines Anspruchs oder das Ruhen
oder die Entziehung von Leistungen wegen des
Aufenthaltes im Ausland bleiben für diese An-
sprüche unberücksichtigt.

Zu Urkund dessen haben die Bevollmächtigten
der Vertragsstaaten dieses Abkommen unter-
zeichnet und mit Siegeln versehen.

So geschehen zu Bern, am 28. Juni 1985,
in zwei Urschriften, eine in finnischer, die
andere in deutscher Sprache; beide Fassungen
sind in gleicher Weise verbindlich.

Für die Regierung der
Republik Finnland:

Richard Tötterman

Für den Schweizerischen
Bundesrat:

Jean-Daniel Baechtold

PÄÄTTÖPÖYTÄKIRJA

Suomen tasavallan ja Sveitsin valaliiton
väliseen sopimukseen sosiaaliturvasta

Tänään tapahtuneen Suomen tasavallan ja Sveitsin valaliiton välillä tehdyn sosiaaliturvasopimuksen (jäljempänä "sopimus") allekirjoittamisen johdosta sopimusvaltioiden valtuutetut ovat sopineet seuraavasta:

1. Tätä sopimusta ei sovelleta Suomen eläkevakuutuslainsäädännön mukaisiin työttömyyseläkkeisiin.

2. Sopimuksen 2 artiklan 1 kappaleen B kohdassa tarkoitettuun lainsäädäntöön kuuluvat myös määräykset, jotka koskevat maksujen suorittamisvelvollisuutta siinä mainituille järjestelmille.

3. Sopimusta sovelletaan myös sopimusvaltion alueella asuviin pakolaisiin, joita tarkoitetaan pakolaisten oikeusasemaa koskevassa 28. päivänä heinäkuuta 1951 tehdyssä yleissopimuksessa ja 31. päivänä tammikuuta 1967 tehdyssä pöytäkirjassa sekä valtiottomiin henkilöihin, joita tarkoitetaan 28. päivänä syyskuuta 1954 tehdyssä valtiottomien henkilöiden oikeusasemaa koskevassa yleissopimuksessa. Sopimusta sovelletaan samoin edellytyksin myös heidän perheenjäseniinsä ja edunsaajiinsa, mikäli he johtavat oikeutensa näistä pakolaisista tai valtiottomista henkilöistä. Jos kansallinen lainsäädäntö on edullisempi, sitä sovelletaan.

4. 4 artiklaa ei sovelleta Sveitsin lainsäädäntöön

a. joka koskee ulkomaille muuttaneiden Sveitsin kansalaisten vapaaehtoista vakuutusta;

b. joka koskee Sveitsissä olevan työnantajan palveluksessa ja tämän palkkaamina ulkomaille työskentelevien Sveitsin kansalaisten vanhuus-, perhe- ja työkyvyttömyysvakuutusta; varauksella, että sopimuksen 7 artiklan 5 kappaleessa toisin määrätään;

c. joka koskee Sveitsin kansalaisten sosiaalihoitoetuksia ulkomaille.

5. Jos henkilö sopimuksen 6—9 artiklan perusteella on työskentelyn vuoksi pakollisesti vakuu-

SCHLUSSPROTOKOLL

zum Abkommen zwischen der Republik
Finnland und der Schweizerischen
Eidgenossenschaft über Soziale Sicherheit

Anlässlich der heutigen Unterzeichnung des Abkommens zwischen der Republik Finnland und der Schweizerischen Eidgenossenschaft über Soziale Sicherheit (nachstehend "Abkommen" genannt) haben die Bevollmächtigten der Vertragsstaaten folgende Erklärungen vereinbart:

1. Dieses Abkommen gilt nicht für die Arbeitslosenrenten der finnischen Gesetzgebung über die Rentenversicherung.

2. Zu den Gesetzgebungen im Sinne von Artikel 2 Absatz 1 Buchstabe B des Abkommens gehören auch die Bestimmungen über die Pflicht zur Entrichtung von Beiträgen an die dort genannten Systeme.

3. Das Abkommen gilt auch für Flüchtlinge im Sinne des Übereinkommens vom 28. Juli 1951 und des Protokolls vom 31. Januar 1967 über die Rechtsstellung der Flüchtlinge sowie für Staatenlose im Sinne des Übereinkommens über die Rechtsstellung der Staatenlosen vom 28. September 1954, die im Gebiet eines Vertragsstaates wohnen. Es gilt unter derselben Voraussetzung auch für ihre Familienangehörigen und Hinterlassenen, soweit sie ihre Rechte von diesen Flüchtlingen oder Staatenlosen ableiten. Günstigere innerstaatliche Rechtsvorschriften bleiben vorbehalten.

4. Artikel 4 gilt nicht für die schweizerische Gesetzgebung

a. über die freiwillige Versicherung der im Ausland niedergelassenen Schweizer Bürger;

b. über die Alters-, Hinterlassenen- und Invalidenversicherung von Schweizer Bürgern, die im Ausland für einen Arbeitgeber in der Schweiz tätig sind und von diesem entlohnt werden; vorbehalten bleibt Artikel 7 Absatz 5 des Abkommens;

c. über die Fürsorgeleistungen für Schweizer Bürger im Ausland.

5. Ist eine Person auf Grund der Artikel 6 bis 9 des Abkommens wegen der Ausübung einer

tettu Sveitsin lainsäädännön mukaan, tästä työstä maksettuun palkkaan perustuvaa Suomen lainsäädännön mukaista vakuutus- ja maksuvelvollisuutta ei sovelleta silloinkaan, kun hän asuu Suomessa.

6. Sopimuksen 7 artiklan 2 kappaleen tarkoittamissa tapauksissa sopimusvaltion lentoliikennettä harjoittavat yritykset ilmoittavat toisen sopimusvaltion asianomaiselle vakuutuslaitokselle tilapäisesti lähetettävät henkilöt.

7. Sveitsin Valtion matkailukeskuksen palveluksessa Suomessa työskentelevät Sveitsin kansalaiset sekä Suomen Matkailun edistämiskeskusten palveluksessa Sveitsissä työskentelevät Suomen kansalaiset rinnastetaan julkisen sektorin palveluksessa työskenteleviin henkilöihin sopimuksen 7 artiklan 4 kappaleen tarkoittamalla tavalla.

8. Jos Sveitsissä työskentelevät suomalaiset työntekijät — lukuunottamatta asumisluvan saaneita työntekijöitä — eivät jo kuulu sairausvakuutuksesta 13. päivänä kesäkuuta 1911 annetun liittovaltion lain mukaisen sairaanhoitovakuutuksen piiriin, tulee heidän työnantajansa valvoa, että he liittyvät sellaiseen vakuutukseen. Mikäli he eivät sitä tee, työnantajan on otettava vakuutus heille. Työnantaja voi tällöin pidättää tähän vakuutukseen vaadittavat maksut heidän palkastaan; osapuolten oikeuteen tehdä toisenlaisia sopimuksia ei puututa.

9. Sveitsissä asuvien Suomen kansalaisten, jotka poistuvat Sveitsistä enintään kahden kuukauden ajaksi, asumisaika Sveitsissä ei keskeydy sopimuksen 12 artiklan 2 kappaleen tarkoittamalla tavalla.

10. Suomen kansalaisia, joiden täytyy lopettaa työskentelynsä tai toimintansa Sveitsissä tapaturman tai sairauden johdosta, pidetään etuuksiin kohdistuvien oikeuksien kannalta eläkevakuutuksessa vakuutettuina, niin kauan kuin he saavat Sveitsin työkyvyttömyysvakuutuksen mukaista kuntoutusta tai pysyvät Sveitsissä. He ovat työelämän ulkopuolisia maksuvelvollisia.

11. Sveitsissä asuvien Suomen kansalaisten, jotka eivät poistu Sveitsistä kolmea kuukautta pidemmäksi ajaksi kalenterivuotta kohti, asumisaika Sveitsissä ei keskeydy sopimuksen 15 artiklan 1 kappaleen tarkoittamalla tavalla. Kausia,

Beschäftigung nach der schweizerischen Gesetzgebung pflichtversichert, so gilt die finnische Gesetzgebung in bezug auf die Versicherungs- und die Beitragspflicht, die sich aus dem für die genannte Beschäftigung bezahlten Lohn ergeben, auch dann nicht, wenn die Person in Finnland wohnt.

6. In den Fällen von Artikel 7 Absatz 2 des Abkommens teilen die Luftverkehrsunternehmen des einen Vertragsstaates dem zuständigen Träger des anderen Vertragsstaates mit, welche Personen vorübergehend entsandt werden.

7. Die von der Schweizerischen Verkehrszentrale in Finnland beschäftigten Schweizer Bürger sowie die von der Finnischen Zentrale für Tourismus in der Schweiz beschäftigten finnischen Staatsangehörigen sind den Arbeitnehmern eines öffentlichen Dienstes im Sinne von Artikel 7 Absatz 4 des Abkommens gleichgestellt.

8. Soweit die in der Schweiz beschäftigten finnischen Arbeitnehmer — ausgenommen sind Arbeitnehmer mit Niederlassungsbewilligung — nicht bereits im Genuss einer Krankenpflegeversicherung im Sinne des Bundesgesetzes vom 13. Juni 1911 über die Krankenversicherung stehen, hat ihr Arbeitgeber darüber zu wachen, dass sie eine solche Versicherung eingehen, und, falls sie es unterlassen, die Versicherung für sie abzuschliessen. Er kann dabei die für diese Versicherung erforderlichen Beiträge an ihrem Lohn abziehen; anderslautende Vereinbarungen unter den Parteien bleiben vorbehalten.

9. In der Schweiz wohnende finnische Staatsangehörige, die die Schweiz während einer zwei Monate nicht übersteigenden Dauer verlassen, unterbrechen ihre Wohndauer in der Schweiz im Sinne von Artikel 12 Absatz 2 des Abkommens nicht.

10. Finnische Staatsangehörige, die ihre Beschäftigung oder Tätigkeit in der Schweiz infolge Unfall oder Krankheit aufgeben müssen, gelten, solange sie Eingliederungsmassnahmen der schweizerischen Invalidenversicherung erhalten oder in der Schweiz verbleiben, für die Begründung des Anspruchs auf Leistungen als in der Rentenversicherung versichert und unterliegen der Beitragspflicht als Nichterwerbstätige.

11. Finnische Staatsangehörige mit Wohnsitz in der Schweiz, welche die Schweiz nicht länger als drei Monate je Kalenderjahr verlassen, unterbrechen ihre Wohndauer in der Schweiz im Sinne von Artikel 15 Absatz 1 des Abkommens

jolloin henkilö on ollut vapautettu Sveitsin eläkevakuumuksesta, ei lasketa hyväksi asumisaikaan.

12. Laskettaessa Suomen lainsäädännön mukaista korotusta eläkkeen tai korvauksen viivästysajalta hakemus katsotaan silloin jätetyksi, kun se on saapunut tarpeellisine liitteineen asianomaiselle suomalaiselle vakuutuslaitokselle.

13. Sopimuksen kolmatta lukua sovelletaan myös Sveitsin muita kuin työtapaturmia koskevaan tapaturmavakuutuslainsäädäntöön.

14. Sopimuksen 20 artiklaa ei sovelleta Suomen tapaturma- ja ammattitautivakuutuksen myöntämään ammatilliseen kuntoutukseen.

15. Todetaan, että Sveitsin kaikissa kantoneissa on työntekijöiden perheisjärjestelmä ja että nykyisin voimassaolevien määräysten mukaan Sveitsissä työskentelevillä työntekijöillä kansalaisuuteen katsomatta on myös oikeus perhelisiin Sveitsin ulkopuolella asuvista lapsistaan.

Tehty Bernissä 28 päivänä kesäkuuta 1985 kahtena alkuperäiskappaleena, toinen suomen, toinen saksan kielellä molempien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset.

Suomen Tasavallan hallituksen puolesta:

Richard Tötterman

Sveitsin liittoneuvoston puolesta:

Jean-Daniel Baechtold

nicht. Zeiten der Befreiung von der Versicherung in der schweizerischen Rentenversicherung werden auf die Wohndauer nicht angerechnet.

12 Für die Berechnung einer Erhöhung für regressive Renten- und Entschädigungsbeträge nach der finnischen Gesetzgebung gilt der Antrag dann als eingereicht, wenn er mit den erforderlichen Anlagen beim zuständigen finnischen Versicherungsträger angelangt ist.

13. Das dritte Kapitel des Abkommens bezieht sich auch auf die schweizerische Gesetzgebung über die Nichtberufsunfallversicherung.

14. Artikel 20 des Abkommens gilt nicht für die von der finnischen Unfall- und Berufskrankheitenversicherung gewährten Massnahmen zur beruflichen Eingliederung.

15. Es wird festgestellt, dass in allen Kantonen der Schweiz ein Familienzulagensystem zugunsten von Arbeitnehmern besteht und dass nach den zurzeit geltenden Bestimmungen in der Schweiz beschäftigte Arbeitnehmer, ungeachtet ihrer Staatsangehörigkeit, auch Anspruch auf Familienzulagen für ihre ausserhalb der Schweiz wohnenden Kinder haben.

So geschehen zu Bern, am 28. Juni 1985, in zwei Urschriften, eine in finnischer, die andere in deutscher Sprache, beide Fassungen sind in gleicher Weise verbindlich.

Für die Regierung der
Republik Finnland:

Richard Tötterman

Für den Schweizerischen
Bundesrat:

Jean-Daniel Baechtold